

HIVATAL ES NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Az „UJ KELET” telefonjai
Szerkesztőség és kiadó-
hivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

MAJDO-POLITIKAI-NAPILAP

Romániában
Egész évre — — 450
Félévre — — 240
Negyedévre — — 130
Egy hónapra — — 45
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 2 lei

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 12 ek
Egy szám — 1 ck

1. évfolyam, 32. szám

Cluj -- Kolozsvár, 5683. Niszán 10.

1923. március 27. Kedd

Számok beszéde

Azt szokták mondani: a számok beszélnek. Megtoldhatjuk: a számok a világ minden nyelvén beszélnek. Hogy mégsem értik a népek? A népek elfásultak, önzőbbeké lettek, vízzel és fallal vették körül magukat, mindenik egy külön sziget. A német sziget most a számok beszédjén kiáltja világgá a maga igazságait, de a többi sziget csak éphogy odafigyel. Hogy mondja ezt a német kincstári miniszter? A szankciós területet tavaly száznegyvenezer katona tartotta megszállva. Ez a száznegyvenezer katona 1922 Szilveszter-éjszakájáig kerek számban négyegyszázötvenmilliárd aranymárkájába került Németországnak. Igaz is, tudni kell, hogy a szankciós megszállás, magyarul jóvátételi megszállás, arra való, hogy a németek jóvátégyenek. A háboru büneit kell jóvátenniök, mert ők veszítették el a háborut, tehát ők a bűnösök. Rendben van. Ez a mindenkori háborus morál, a párbajkodekek és a hadikodekek polgári koponyának néha kissé érthetetlen erkölcs szerint döntenek, de el kell fogadni a megváltozhatatlan dogmát. De mi az a jóvátétel? A németeknek jóvá kell tenniök a háborus pusztításokat. Ez nagyon is helyénvaló. Tűzhelyek és műhelyek, házsorok, uccák és egész városok pusztultak el Északfranciaországban a német eladás következtében, ezeket újra kell építeni. Hogy az ujjaépítés valóban megtörténjen, erre való az ugynevezett szankciós megszállás, végeredményében tehát az a száznegyvenezer katona, aki a megszállott területen állott őrt, arra ügyelt, hogy a németek valahogy ki ne bujjanak a kötelezettség teljesítése alól, mert az elpusztult lakóházaknak és üzemeknek, gyáraknak, színházaknak és templomoknak újra kell épülniök, hogy az üszök és rom helyén újra felcsendüljön az anya altatódala, a tenorista éneke, az üllő és a harang harsány és zengő zenébonája.

Csakhog. A száznegyvenezer katona — beszélk a számok — négyegyszázötvenmilliárdot szedett ki Németország zsebéből a megszállás költsége címén egyetlen év alatt; holott ez az összeg bőven elégséges lett volna arra, hogy az árán Északfranciaországot felépítsék. A kréta körül, amely ezeket a számokat rójja, hiba van valahol. Vagy nincs? A politikamentes ész ezt mondja: ha száznegyvenezer ember anynyiba kerül, mint az ujjaépítés, meg kellene kísérlni egy évben megszüntetni a megszállást s csak a költségeket behajtani a németeken. Akkor aztán fel lehetne építeni Északfranciaországot, amely még mindmáig sincs felépítve. Csakhog a politikusok esze más csavarokra működik. A politika szempontjából a jelszavak csak odáig fontosak, amíg bizonyos tényeket rájuk lehetne háritani. Az ujjaépítés jó addig, amíg ennek az ürügyén megszállni lehet, mihelyt az ok megszűnt, a megszállásnak is meg kellene szünnie. Tehát ügyelni kell rá, hogy az ok még sokáig éljen és viruljon, vagyis hogy az elpusztított vidék még sokáig üszök és rom maradjon. Az üszök igen jó propagandista a gyűlöletre, ugyanígy a lerombolt otthon, ellenben az omladékok eltakarítása feledtet s az ujjaépítés meg épenséggel kibékíti az egykori ellenfeleket. Mi a német militarizmusra, amely a háboru előtt és a háboru alatt megnyilatkozott, iszonyal és rettegéssel gondolunk, de nem kisebb rettegéssel látjuk a megtorlást, amely újraébreszti a haragot és a gyűlöletet s a már-már megbékült emberek szívébe a háboru gondolatát

ülteti el, mint az egyedül lehetséges menekvést a kétségbeesésből és a lassu haldoklásból. S a számok még többet is mondanak. A német militarizmus a háboru előtt, még ezerkilencszázötvenháromban is, háromegyszázötvenmilliárd aranymárkába került. Háromnegyvenmilliárd aranymárkával kevesebbe, mint az antant-megszállás a szankciós területeken. Nos, ha száznegyvenezer katona ennyit költ a megszállott területeken, ahol olcsóbb valuta divik, mennyibe kerülhet egy évben a hétszázézer francia hadsereg? Megtudhatnánk a francia költségvetésből, de nem fontos a pontos szám, a fő, hogy érzékeljük a dolgot. S a fő, hogy rájövünk, amire már a háboru megantitott, hogy rossz üzlet s hogy az axiómát a megszállásra is ráborítsuk. Nemhiába nagy Amerika, amelynek kitünő érzeke van üzleti dolgokban, az első békecévek óta idealistának mutatkozik s egyre ezt hajtogatja: leszerelni, leszerelni,

leszerelni! Ha Európa leszerelne, az államok megszabadulnának roppant kiadásaitól és megyarapodnának milliónyi munkáskézzel, a javából. Mindenütt megindulhatna a munka és a termelés, nem volna gyűlölködés, nem volna se rom, se seb, amely az égre sir. Mi ezt szeretnénk s a milliók Európában ugyanezt. Hogy itt-ott egy-egy politikus mást csinál? Románia washingtoni követe azt mondja, hogy Poincaré és Clemenceau Franciaországa mellett ott van Jaurés, Romain Rolland és Anatole France Franciaországa, és ez az igazi. Ugyanezt mondja Llyod George is. El kell hinnünk, mert a France-ok és a Romain Rollandok a maradandó betű erejével gyűjtik maguk köré az embereket, a politika pedig csak elfoszló szavak és számok pillanatnyi hatalmával. Es néha a saját szavaik ellenükfordulnak. Nem szólva a számokról, amelyek rövid tömondatokban beszélnek.

Weizmann Newyorkban

Százezrek várták a kikötőben. Ötszáz automobilon kísérték végig Newyorkon. A polgármester szabad ég alatt üdvözölte. Ezer terítékes diszbankett. Harding köztársasági elnök ajándéka Weizmannnak. Newyork zsidósága újabb kétmillió dollárt gyűjt a Keren Hajjeszódnak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, márc. 26. Az általános pénzkrisis, mely súlyosabb helyzet elé állítja az egész világ gazdaságát, újabb és újabb nehézségeket gördít az elé a grandiózus munka elé is, melyet a világ zsidósága egész Európával, de főleg saját magával szemben magára vállalt. A palesztinai nemzeti otthon kiépítése ma már kizáróan pénzkérdés. Politikai szempontból Palesztina már régen a zsidó népé. A párisi és sanremói békeszerződés egy szer és mindenkorra megállapították a zsidó nép erkölcsi és történelmi jogát Palesztinához. Anglia vállalta a protektorátust mindaddig, amíg a zsidó államiság teljesen kiépül Palesztinában. De a zsidó államiság kiépülésének conditio sine qua nonja az, hogy a zsidó nép gazdaságilag is birtokba vegye Palesztinát. Ennek a gazdasági birtokbavételnek, az ország zsidó betelepülésének eszköze a Keren Hajjeszód, az a pénz, melyet az egész világ zsidósága önkéntes vagyonadó formájában már közel három éve adoz a nagy célra.

A Keren Hajjeszód-gyűjtések megszaktítás nélkül folynak az egész világon, azonban az általános gazdasági krisi a cionista világszervezet legfelsőbb vezéreit is arra készítette, hogy egyéni sulyukkal hassanak közre a gyűjtésben. A Keren Hajjeszód ügye vezette a világszervezet elnökét, Weizmann is Amerikába. Az a fogadtatás, melyről a tudósítások Weizmann megérkezése alkalmából beszámolnak, fölülmul minden eddig megszokott keretet. Weizmannnak egyszer már volt része amerikai fogadtatásban: a Keren Hajjeszód-akció megindítása alkalmával. Akkor tizezrek várták a kikötőben, és éljeneztek partraszállásakor. Palesztina-mandátum ratifikálása idején, a politikai sikerek napjaiban volt ez. A mostani fogadtatása messihi fölülmulta az elsőt, a szabad Amerika fővárosa ugy fogadta Chajim Weizmann, mint egy államföt, mint a zsidó nemzet legfelsőbb vezérét. Weizmann fogadtatásáról a következő tudósításunk ad kimerítő képet:

Százezren a kikötőben

Weizmann Chajim, a cionista világszervezet elnöke március 3-án, a késő délutáni órában érkezett Newyorkba. A newyorki zsidóság olyan fogadtatást rendezett tisztelőtére, melyhez hasonló Newyork történetében eddig még nem fordult elő. Már órákkal a hajó beérkezése előtt százez-

főnyi tömeg várakozott a kikötőben. A beláthatatlan nagy néptömeg torkából egymásután szakadtak ki a különböző zsidó nemzeti dalok. Így töltötték ki a várakozás idejét, de helyét senki se akarta elhagyni.

A szomszédos utcákban ötszáznál több automobil várakozott, hogy a parádés bevonuláson résztvegyen. A newyorki zsidó tornászok hatalmas testülete, a Bar-Kochba sportklub tagjai nemzeti színű tornászruhában csoportokban tartották fenn a rendet. A fogadóbizottság ötszáz tagjának, valamint az amerikai cionista szervezet kétszáz külső delegáltjának a hatóságok megengedték, hogy felszállhassanak a hajóhídra Weizmann fogadtatására. Abban a pillanatban, amikor a kikötőben várakozó óriási tömeg megpillantotta Weizmann alakját, a „Paris” nevű hajó fedélzetén valósággal orkányszerű ujjongás tört ki százezrek száján, míg végre a Hatikva hangai elnyomták az üdvöklátásokat.

Közben beesteledett és a hatalmas villanyos reflektorok kigyulladtak. Örökké feledhetetlen lesz ez a pillanat mindazok részére, akik látták: az amerikai és zsidó nemzetiszínű zászlók, melyeket előntött a reflektorok fénye és a közben meggyújtott fákllyak vörös világa, az óriási tömeg, mely a kikötőparton mozdulatlanul állott és a zsidó tornászok hatalmas alakjai, akik kék-fehér egyenruhájukban a rendet tartották fenn.

Ötszáz autó a menetben

Amikor Weizmann a kikötőhídról lelépett, a tömeg lelkesedése valóságos örfjengéssé fokozódott. Tizezrek ágaskodtak lábujjhegyre és nyujtogatták nyakukat, hogy legalább messziről megpillanthassák a cionista vezért. Weizmann csak lassu lépésben tudott a fogadóbizottság kíséretében a tömegen keresztül jutni, hogy a készen várakozó autókba beszállhasson. Weizmann autója után több mint ötszáz autó sorakozott diszkisérletül és ugy robogtak végig Newyork főutcaín.

Newyork zsidó negyedében a házakat kék-fehér lobogókkal diszítették fel, az ablakokban gyártyák, a kapuk felett lampionok égtek. Itt újabb tizezrek várakoztak Weizmannra, azok, akik nem tudtak már idejében a kikötői fogadtatásnál résztvenni. A Rutgers Squaren a tömeg oly sűrűn állott, hogy az autós menet alig-alig tudott lépésben tovább haladni. Weizmann kénytelen volt egy

rögtönzött pódiumra felállani, hogy a zsidó negyed lakosságának megmutassa magát. Ezt az alkalmat használta fel Judelovits és Iskolski newyorki két főbbi, hogy Weizmann a newyorki zsidóság és Egyesült-Államok nevében üdvözlje.

A hivatalos fogadtatás

A menet végre tovább indulhatott East Side-on keresztül Stayvesond Square felé, ahol egy külön e célra készült díszemelőnyen Newyork polgármestere Murrey Hulbert, Weizmann Newyork város törvényhatósága nevében hivatalosan üdvözlötte. Az üdvözlés után a tömeg viharosan követelte, hogy Weizmann beszéljen. Weizmann, aki mindamellett hogy közvetlenül egy hosszú tengeri út után volt és az esetnek eddigi ünneplését is már erősen kifárasztották, engedett a tömeg követelésének és rövid üdvözlő beszédet intézett Newyork polgáraihoz és Newyork zsidóságához. Szavaival szinte hipnotizálta a tömeget. Beszédében rátért idejvetelének céljára is és annak a reményének adott kifejezést, hogy Amerika zsidósága nem fogja kihasználatlanul hagyni azt a történelmi momentumot, amely kétezer esztendő eltelté óta most kínálkozik először a zsidóságnak és gondoskodni fog a zsidó Palesztina felépítéséhez szükséges eszközök előteremtéséről. A páratlanul egyszerű fogadtatási demonstrációból arra a meggyőződésre jutott, hogy Newyork zsidósága törhetetlenül kitart a cionista ideál mellett. Meg van győződve arról, hogy a newyorki zsidóság azt az újabb kétmillió dollárt, amelyet a mostani Keren Hajjeszód-akció céloz, példaadó módon fogja segíteni előteremtteni.

Harding elnök ajándéka

Weizmannnak első hivatalos szereplése Newyorkban a Bialik-ünnepély alkalmával történt március tizenkettőnapján. Közben a newyorki kereskedelmi élet különböző csoportjaival napról-napra konferenciákat tartott. A newyorki Keren Hajjeszód-akciót március tizenharmadikán egy ezer terítéses banketten nyitották meg. A bankett az Astor szállodában folyt le és úgy a megjelent személyek sulya, valamint magán a banketten spontán össze adott pénzek nagysága a zsidó nép újabb történetében páratlan demonstráció értékével bírnak. A banketten az angol nagykövetség Sir Auchland Geddesel képviseltette magát, az Északamerikai Egyesült-Államok kormánya képviselőjében Spencer szenátor jelent meg, aki régi idő óta lelkes barátja a cionista mozgalomnak. A hivatalos üdvözlések között elsőnek az amerikai kormány képviselője szólalt fel és üdvözlő beszédének végén átnyújtotta Weizmannnak Harding elnök ajándékát: azt a tollat, mellyel a köztársaság elnöke az amerikai törvényhozás annyira nevezetes pro-cionista törvényjavaslatát aláírta és szentesítette. Különös fontossága, hogy a banketten résztvett és

hosszasan felszólalt Luis Marshall is és beszédében erősen apellált a zsidóság egységes érzelmeire.

A segítőmunka, — mondotta többek között Marshall, — már befejezése előtt áll és éppen ezért az amerikai zsidóságnak el kell felejtene mindazokat a differenciákat, melyek a különböző felfogások között felmerültek és Palesztina felépítésének munkájában egyesülnie kell.

Magán a banketten adományozott összeg még pontosan nincs megállapítva, azonban a hivatalos helyekről kiszivárgott hírek szerint kerek számban kétszázötvenezer dollár. A newyorki Keren Hajjeszód Bizottság vezetői és tagjai a legnagyobb bizonyossággal számítanak az újabb Keren Hajjeszód-akció teljes sikerére.

— Elkészült az új lakbérleti törvényjavaslat. Az „Adeverul“ illetékes helyről kapott információ alapján közli, hogy az új lakbérleti törvényjavaslat szerint a lakbérleti szerződéseket két évre hosszabbítják meg és a fizetendő lakbér az 1916. évi lakbér háromszorososa. Csak egy évre hosszabbítják meg azoknak a lakóknak a szerződését, akiknek a részvényekből, letétekből, vagy ingatlanokból folyó legalább 250.000 lei évi jövedelmük van. A törvényjavaslat egyébként fentartja a jelenlegi lakbérleti törvény intézkedéseit, a bankokra, szállodákra és bizományi házakra. Az üzletek bére az 1916. évinek ötszöröse, a kisiparosoké annak háromszorososa.

— Százezer leit adtak össze Marosvásárhelyen a Restaurációs Alapra. A kolozsvári zsidó közintézmények összerombolása egy táborba hozta össze Erdély zsidóságát. Országszerte megmozdult a zsidó szív és a romok új életre kelnek. Erdély minden részében gyűjtés indult meg a restaurációs alapra és a kérés előtt elnémultak a pártellentétek. Marosvásárhelyen rövid néhány nap alatt több mint százezer leit gyűjtöttek a Restaurációs Alapra. Cionisták és nemcionisták egymást felhívták a gyűjtésben és adakozásban. A gyűlés munkáját nagy lelkesedéssel és ügybuzgalommal Schwartz Antal és Farkas László vezették. A gyűjtési munkában nagy részük volt: László Elemérnek, dr. Augner Jenőnek, Farkas Samunak, Rottmann Mórnek, Wintner Jenőnek, Mihály Károlynak. De kívülök sokan, mások is buzgólkodtak a gyűjtésben és ezzel dicséretes példát mutattak a zsidó áldozatkészségre.

Cukorka és csokoládé raktár

Lusztig és Nussbächer
Calea Regele Ferdinand 31. sz.
Szállitunk postán,
utánvét mellett. 1439

A zsidóság helye a világtörténetben

Irta Melamed Sámuel

A lélek-vándorlásról szóló tan egyike a misztikus koncepcióknak, az eszme-vándorlásról szóló tan tényeken alapul, olyan valóságokon, melyekről minden művelt ember könnyen bizonyosságot szerezhet. Mai kulturánk alapjai nem a modern, hanem az antik ember műve. Nincs az újabb filozófiának egyetlen olyan rendszere sem, mely a régiek előtt ismeretlen lett volna. Kant Plátóra nyulik vissza, Hegel Heraklitra, Schopenhauer az Upanishadokra és az ind Védákra, Nietzsche az antik parsizmusra és Stirner Protagorasra. A modern hatalom és rendállamnak, közkeletű szóval „jogállamnak“ a régi Róma állott modell. A nagy vallásokat az antik Ázsiai ember teremtette és az összes világtörténelmi princípiumokat már kivajudta géniusza. A sokat vitatott fajelméletet már a nagy Stagarita is politikájának kiindulópontjának tette meg, a rendi és osztályöntudatot már Plátó a legfelsőbb állami és társadalmi alapulván emelte,

a zsidó próféták által hirdetett humanitás pedig évszázadok óta ismételtelen felujul. Az eszmék vándorolnak. Amit azonban eddig kevésbé vettek észre az az, hogy egy nagy világtörténelmi eszme évezredekig tartó vándorlás után, bizonyos időben és bizonyos helyen, szemmel látható és megdöbbentő hirtelenséggel újra felbukkan a géniusz szellemi látókörében, hatalmába keríti és eléri megújodását. Az eszmék vándorolnak, egy bizonyos középpontban találkoznak és az affinitás (rokonosság) törvénye alapján egységgé egyesülnek.

Mielőtt rátérnék arra, hogy ennek a mondatnak igazságát kifejtsem, még röviden rá kell térnem a XIX. évszázad alapelveihez. A XIX. század folyamán négy hatalmas kultureszme érte meg megújodását azonos egy helyen. Ezeket a kultureszméket az antik szellem teremtette és kölcsönösen kizárják egymást. Ezek a kultureszmék: Kant tanai, melynek a platonai gondolatvilágban gyökereznek, Schopenhauer tanai, melynek gyökere az antik Indiába nyulik, Nietzsche tanai, mely az antik parsizmusból táplálkozik és Hermann Cohen tanai, mely az ózsidó prófécia forrásból merít. Ha nem tévedek, Theobald Ziegler volt az,

Hová tartozzanak a magyar anyanyelvű zsidók?

Irta Kádár Imre dr.

A bukaresti „Adeverul“ cikksorozat közöl Kádár Imre dr. tollából az erdélyi problémáról. Ez az írás az Adeverul mai számában jelenik meg. Szükséges megjegyeznünk, hogy a kitűnő és képzett publicista minden igen tárgyilagos igyekezete mellett sem közelíti meg teljesen a tényeket, vannak tévedései és hibás következtetései, de tanulságosnak tartjuk cikke leközlését, mert kiderül belőle, hogy a tulsó oldalról mennyire közelednek felénk az álláspontok.

Az erdélyi zsidóság magyar anyanyelvű tömegeinek a magyarsághoz való viszonya is egy fontos részlete a romániai magyar problémának. E kérdést mindegyik fél hol a pillanatnyi érdekek, hol pedig távolabbi hatalmi törekvések szempontjából szokta tárgyalni s ezzel nagyon megnehezítette tiszta és elfogultságoktól ment szemléletét. Pedig ez is lélektani kérdés, akárcsak a nemzeti problémák többi vonatkozásai.

Három nagy csoportra lehet felosztani az erdélyi magyar anyanyelvű zsidóságot. Ezek közül csak egynek, a cionista tábornak van nemzeti szervezete, az ugynevezett Zsidó Nemzeti Szövetség, melyet a kormányzat hivatalosan is elismert. E szövetség tagadatlanul igen jelentékeny tömeget foglal magában. Koncepciója az, hogy a zsidóságnak vissza kell térnie a héber kultúrához, fel kell építenie a Zsidó Nemzeti Otthont s a világ különböző államaiba szakadt zsidóságot úgy kell tekinteni, mint a reneszánsza felé haladó zsidó nemzet etnikai kisebbségét.

A második csoport az ugynevezett asszimiláns zsidók táborába, kiknek nincs is szervezetük. Ezek azt állítják, hogy a zsidóság nem faj, hanem csupán vallás s ezek a magyar fajhoz számítják magukat. Éles harcban állanak a cionistákkal, mely csak a legutóbbi antiszemita mozgólódások következtében változott át hallgatolagos fegyverszünetre. A két tábor kölcsönösen renegátnak tartja egymást. Az asszimilánsok azt követelik, hogy őket mindenben magyarokként kezeljék s tagadják a cionizmus létjogosultságát is. A cionisták viszont hivatalból a maguk szervezetébe követelnék minden zsidót akár akarja az, akár nem.

A harmadik csoport, mely ezidőszert csak a magyar kulturában nevelkedett erdélyi zsidók intellektuális elemeinek egy részéből áll, azt tartja, hogy ezt a kérdést ki kell venni a politikai szenvedélyek gyűjtőpontjából. A románságnak nem

a XIX. évszázad kulturájáról irt művében rámutatott arra, hogy a modern szociálpolitikának, mely a XIX. század második felében kezdődött, a biblia-prófétái gondolatvilágban van a kiindulópontja. Abban a törekvésben, hogy a modern állam és a modern gazdaság erkölcsi alapelvekre helyeztessenek, olyan kutatók is mint például Walter, Wellhausen és Damaschke, az antik-zsidó szellem megújodását látják. Wellhausen a zsidó prófétákat a világtörténet viharadaráinak mondja. A mi Herrmann Cohenünk is rámutat az „Ethik des reinen Wilens“ című művében a prófétizmus jelenlegi reneszánszára. Az elismert tudósok mellett azonban még a következő történelmi tények is, bizonyítanak: Tudott dolog, hogy az angol quákerek, élükön William Penn-el és George Fox-al, radikális bibliás-emberek voltak. Ők voltak az elsők, akik a társadalom etikai reformálását megkezdték. Az ujkor kezdetén, Ők voltak az elsők, akik a rabszolgaságnak, a politikai elnyomatásnak, a militarizmusnak és a háborúnak hadat izentek.

Olyan kulturmozgalom előtt állunk tehát, mely különböző alapelvekből tevődik össze, mely alapelvek mindegyike azonban hely szerint

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

szabad ki-
erdélyi zs-
választani
gruppíroz-
ságnak le-
ság cionis-
gyarság v-
lanatnyi l-
akarnak t-
lehet szke-
tagadni le-
melynek j-
badságjog-
tatlanul.
nők a me-
berben, na-
ben felnev-
szentött, e-
vére, mel-
diciók, me

A r-
hogy min-
két kijel-
zőnek. V-
lehetne cs-
hez tartoz-
magyar ré-
ciós műt-
morális ké-
st mindeg-
egyén ön-
het kevéssé
a hűtlensé-
felé s ez
vezetett, b-
feladta a
ról, minte-
jét megtis-
masabbá t-

Pedi-
nak látni
választás t-
egyedeknél
számára. V-
nak vagy
nyomások
jönnek szá-
mánság sz-
den körül-
ne engedje
jaiba kerg-
tos, hogy
munkában
cionisták
Zsidó Nen-
tos tevéken-

keletről, és
zik. Ez a
ben (a X
európában
ezeknek a
azonegy k-

Figy-
Szemünk
parsi-zoro-
kus-platon
századon
gondolatv-
taszták és
hosszabb
milokra, M-
siekre uta-
pozitív m-
szerre, eg-
fölbukkar
fejlődnek.
vándorlás
ségükből
ellenkezől
mintha jo-
mint ame-
értette. U-
a platonit-
latban.

??
? Mit

magyar
ok?

erul" cikksoro-
dr. tollából az
az irás az Ade-
nik meg. Szük-
hogy a kitűnő
minden igen
ellett sem kö-
nyeket, vannak
keztetéseit, de
ke leközlését,
y a tuló ol-
nek felénk az

anyanyelvű tö-
nya is egy
problémának. E
ny érdekek,
ek szempont-
n megnehezi-
szemléletét,
sak a nemzeti

osztani az er-
Ezek közül
nemzeti szer-
ti Szövetség,
elismert. E
keny tömege-
hogy a zsidó-
lturához, fel-
t a világ kü-
nyg kell te-
zsidó nem-

zett asszimi-
szervezetük.
m faj, hanem
hoz számítják
stákkal, mely
dások követ-
yverszűnneté.
tartja egy-
hogy őket
tagadják a
sták viszont
etelnek min-

öszerint csak
délyi zsidók
ll, azt tartja,
politikai szen-
ságnak nem

nívében rá-
ciálpolitiká-
felében kez-
gban van a
pen, hogy a
g erkölcsi
kutatók is
Damaschke,
látják.
ilágtörténet
ermann Co-
reinen Wil-
s jelenlegi
ok mellett
tények is,
az angol
és George
voltak. Ők
etikai re-
kezdetésén,
aságnak, a
musnak és

unk tehát,
dik össze,
hely szerint

yköte!
ható!

szabad kizárólag abból a szempontból tekintenie az erdélyi zsidóságot, hogy minden vonatkozásban elválasztani igyekezzék a magyarságtól, könnyebben gruppirozhatja a kisebbségeket. Viszont a magyarságnak is kell számolnia a tényvel, hogy a zsidóság cionista rétegei nem kívánnak osztozni a magyarság vezetőinek politikai koncepcióiban s e pillanatnyi helyzetben tulmenőleg is valóban vissza akarnak térni ősi kulturájukhoz. E törekvésüket lehet szkeptikus szemmel nézni, de jogosultságát tagadni legkevésbé annak a magyarságnak szabad, melynek jövője most már az egyéni és népi szabadságjogok sorsával forrott össze elválaszthatatlanul. A cionistáknak pedig bele kell nyugodniuk a megváltozhatatlan jelenségbe, hogy sok emberben, nagyon sok emberben az anyanyelv, amelyben felneveltek, a kultúra, melynek szálaival összenőtt, erősebb determinánssá lett, mint az ősök vére, mely ereiben folydogál, mint a vallási tradíciók, melyeket szülei házában látott.

A magam részéről azt az álláspontot vallom, hogy mindenkinek teljes szabadságában áll önként kijelentenie, mely néphez érzi magát tartozónak. Végeredményben a lélek felboncolása árán lehetne csak megállapítani, hogy ki mely nemzethez tartozik igazában. S valóban, román részről, magyar részről és zsidó részről is szinte vivisekciós műtét alá akarják fogni az egyént s súlyos morális kényszert alkalmaznak ellene, így akarván őt mindegyik fél a maga pártjára erőltetni. Az egyén önrendelkezési joga sehol sem érvényesülhet kevésbé, mint e problémában. Minden oldalról a hűtlenség vádjával közelednek az erdélyi zsidó felé s ez okozta azt a dezorientációt, mely ma odavezetett, hogy valójában mindhárom zsidó tábor feladta a harcot, visszavonult a politika területeiről, mintegy csodára várva, mely a közélet levegőjét megtisztítja s morális politikai harcokra alkalmasabbá teszi.

Pedig ha csak egy kevésbé objektíven akarunk látni e kérdésben, rá kell jönnünk, hogy a választás tekintetében tökéletes szabadságot adni az egyedeknek: legjobb taktikának is mindegyik fél számára. Vallja magát a zsidó románnak, magyarnak vagy nemzeti zsidónak, a különböző morális nyomások eredőjeképpen, mégis csak cselekedetei jönnek számba az élet valóságos területein. A románok számára az a fontos, hogy a zsidóság minden körülmények között hű legyen az államhoz s ne engedje erőt holmi irredenta álmódosítások karjaiba kergetni. A magyarság számára az a fontos, hogy a népkisebbségi szabadságokért folyó munkában a zsidóság őszintén vegyen részt. S a cionisták számára pedig az lényeges, hogy a Zsidó Nemzeti Otthon felépítéséért folyó áldozatos tevékenységben s a faji gyűlölet elleni felvi-

keletről, és idő szerint az antik világból származik. Ez a négyeszeres egybetalálkozás egy időben (a XIX. században) és egy helyen (Közép-Európában) már azért is nagy fontosságu, mert ezeknek az eszméknek első megalkotói szintén azonogy kulturperiódus polgárai voltak.

Figyelemreméltó jelenség előtt állunk. Szemünk előtt történik az, hogy miután a parsi-zoroastrius, brahma-buddhista és prófétikus-platonizmus eszméi világ körülbelül huszonöt évszázadon át vándorolt és bolyongott és e gondolatvilág egy-egy szikrája különböző fantaszták és szektaalapítók fejében rövidebb vagy hosszabb időre megfészelt (itt csak a Bogumilokra, Manichausokra, Albigenekre és Waldensiekre utalok) anélkül, hogy a történet menetét pozitív módon befolyásolták volna, most egyszerre, egyazon időben és egyazon helyen újra fölbukkannak és hatalmas kulturfaktorokká fejlődnek. Keletről nyugatra történt hosszú vándorlásuk alatt öserejükől és formálóképességükéből semmit sem veszítettek, sőt éppen ellenkezőleg. Így például Nietzsche, úgy látszik, mintha jobban megértette volna Zarathustrát, mint amennyire a nagy parsi saját magát megértette. Ugyanez áll Kantra és Schopenhauerre, a platonizmussal és brahminizmussal kapcsolatban.

(Folytatjuk.)

világosító munkában minden zsidó teljes erejével osztozzon, az is, akinek számára nem életcél a zsidóállam. Ami ezen túlmegy: hogy a zsidóság a román, a magyar, vagy a héber kultúrközösségben akar-e és fog-e résztvenni, ezt a kérdést rá kell bízni a dolgok szabad kialakulására. De internis non iudicat praetor, s a szívek és vesék finom munkáját nem tudja befolyásolni sem a fizikai, sem az ethikai kényszer. Sajátos lelki összetevői s lebegő helyzete a nemzetek és államok között mindenesetre arra predesztinálja az erdélyi zsidóságot, hogy a közvetítő, áthidaló és kiegyenlítő szerepet vállalja a nemzet között, melynek államába hozta a történelem rendelése s a másik nemzet között, melynek nyelve az ő nyelvéné lett néhány generáció alatt.

Amerika segít Európán, ha biztosítják a gazdasági békét

Kent newyorki delegátus feltételei a kereskedelmi kamarák római kongresszusán

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, március 26. A kereskedelmi kamarák kongresszusán Kent, a newyorki bankárszövetség alelnöke ismertette a jótételi kérdés rendezésére vonatkozó javaslatát. A javaslat szerint Amerika segítene, ha garanciát kapna arra, hogy a javítható viszonyok tényleg megjavulnának. Amerika beleegyezne abba, hogy a szövetséges országok Amerikával szemben fennálló háborús adóságai elengedtesenek, ha ezáltal az illető nemzetek nagyobb jövedelmeket szerezve, biztosítják a gazdasági békét. Szívesen jegyezze Amerika ilyen természetű kölcsönt is, ha Németország és a szövetségesek között lévő torzalkodások megszüntetnek. Kent nagyhatalmú beszéde után határozati javaslatot terjesztett elő, melynek hat pontjában a következők vannak lefektetve: A világgazdaság helyreállítása csak a jótételi végleges talpraállításakor lehetséges. A jótételi összegeket az egyes országokban erejükhez mérten fizetniük kell, de a fizetések aránya az illető nemzetek garanciáitól függ. A szertelen hadikészüldések megszüntetendők, mert különben lehetetlen a hitelnyújtás és a valuta stabilizációja. A valuta stabilizációra mindenképpen törekedni kell és az aranyvaluta megteremtése céljából gazdasági világkonferencia hívandó össze. A kongresszus több hozzászólás után elfogadta a gazdasági világkonferencia összehívásáról szóló javaslatot.

A kereskedelmi kamarák nemzetközi kongresszusán Kent, az amerikai bankárok egyesületének alelnöke azt a javaslatot terjesztette elő, hogy a jótételi kérdés rendezésére az érdekelt államok kiküldöttéből álló gazdasági kongresszust hívjanak össze. A javaslatot nagy lelkesedéssel egyhangúlag el is fogadták. Kent a javaslat betérjesztése alkalmával elmondott beszédében hangsúlyozta, hogy az Egyesült-Államok hajlandók Németországnak elegendő kölcsönt adni, hogy ezáltal az elpusztított területekre és a jótételi összegekre vonatkozó kötelezettségének eleget tehessen.

Páris, március 26. Spencer amerikai szenátor a Ruhr-területről visszatérve Párisba érkezett. A "Newyork Herald" munkatársának kijelentette, hogy Amerika kész a Ruhr-konfliktusban közben járni, ha mind a két fél közli erre vonatkozó kívánságát.

Berlin, március 26. A kincstári miniszter beszédében vázolta, hogy a szankciós területen száznegyven ezer főnyi katonaság volt 1922 szeptemberében. Ennek költségei 1922. év végéig négyegyszóttizenedmilliárd aranymárkát tettek ki. A megszállás és az ellenőrző bizottságok eddigi költségei elegendők lettek volna Északfranciaország felépítésére. Az összegre jellemző, hogy a német birodalom összes katonai szükséglete a háború előtti négy évben háromegyszóttizenedmilliárd aranymárka volt, azaz háromnegyedmilliárd aranymárkával kevesebb, mint a megszállási költségek, amelyeket az Amerikára eső rész kivételével ki is fizettek.

Francia szocialistáküldöttek Berlinben

Berlin, márc. 26. A párisi szövetségi szocialista konferencia által kiküldött bizottság ideérkezett.

Hogy azután mely kultúrközösségbe tartozzon a zsidóság s mely néppel számítsák egy sorsközösségbe, ez a kérdés nem a mánusoké, hanem a jövő kialakulását. Amely kultúra több szabadságot, több szépséget, több lehetőséget fog nyújtani a világ megértésére, az fog végeredményben felülmárni. Saját kulturájukat fejleszteni: az egyetlen járható út azok számára is, kik valamely csoport asszimilálásában kedvüket lelik. A törvényhozó ellenben csak egyet tehet: szabad utat kell engedjen a kulturák versenyének s meg kell értenie, hogy e verseny nem eszköze, hanem célja, önmagáért való értelme az életnek. Emberi kéz hiába is akarná az egyik vagy másik vetélkedőt meghandicapolni, hiszen bíró e versenyben maga az ezerszemű élet.

Árullással vádolják Stinnesset és Thyssent a ruhrvidéki munkásság vezetőit

Berlin, március 26. A Ruhr-vidék munkásságának két kiküldöttje Berlinbe érkezett és a szocialisták vezéreinek értekezletén referált a Ruhr-vidéki szociáldemokrata munkások hangulatáról. A ruhrvidéki delegátusok mindenekelőtt kijelentették azt, hogy egységfrontról a Ruhr-vidéken beszélni sem lehet. A vasutasok képviselője, Blass kijelentette, hogy a ruhrvidéki munkásság a legnagyobb fokú bizalmatlansággal viseltetik a Cuno-kormányval szemben. A ruhrvidéki munkások attól tartanak, hogy a küzdelem befejezése után az állam majd velük fogja megfizettetni a számlát. Eppen ezért a ruhrvidéki munkások már mostan garanciákat követelnek a birodalmi kormánytól. Munkanélküliség és nyomor fenyegeti a munkásokat. A Hammban megtartott konferencián az egyik nagyiparos kijelentette Ebert köztársasági elnök előtt, hogy az iparosok nem fognak engedni, még akkor sem, ha az egész ipart elpusztítják.

A német munkásság kötelessége, hogy ezt a gonosz örületet megakadályozza.

Eppen ezért a ruhrvidéki munkások azt követelik, hogy a német kormány kezdeményezze a tárgyalásokat a francia kormánnyal. A német kormány jelentse ki, hogy milyen áldozatokra kész és ajánlatát hozza nyilvánosságra.

A vasutasok delegátusa után a fém munkások kiküldöttje szólalt fel és Stinnessel, valamint Thyssennel foglalkozott. Nevetségessnek minősítette, hogy ezek az emberek, akik azelőtt a legvadabb uszítók voltak, mostan egységfrontról beszélnek. A ruhrvidéki munkásság azonban tisztában van azzal, hogy az első alkalmas pillanatban Stinnessel és Thyssentől ismét megkapta a rugást. A munkásság azért nem tud ez ellen akcióra lépni, mivel a ruhrvidéken még igen nagy a szervezeten munkásság száma, akik nem látnak eléggé tisztán és bedőltek Stinnessék ígéreteinek. A vállalkozók azt mondták, hogy azokat a munkásokat, akik nemzeti okokból sztrájkolnak, továbbra is fizetik. Ha azonban majd a francia és német iparosok meg egyeztek, úgy egységesen veszik fel a harcot a német munkások szervezetei ellen, miként ezt már régebben tervbe vették. A ruhrvidéki fém munkások delegátusának állítása szerint valótlán az, hogy a nagyiparosok több mint husz kohót üzemképtelenné tettek. Ez nem igaz, ezt a Stinnessék hirdetik. A franciák egyébként a német szakszervezeti vezetők kiutasítására készülődnek, hogy azután kényük-kedvük szerint elbánhassanak a német munkásokkal.

A ruhrvidéki delegátusok összefoglaló nyilatkozata szerint a

német kormány azonnal cselekednie kell,

mivel egyébként a jelenlegi helyzetnek beláthatatlan következménnyel lesznek.

?? Akar jól szórakozni húsvét hétfőjén ??

Nézzé meg a Magyar Színházban a

? Mindenki ingyen jegyet kaphat ? Bővebbet lapunk 6-ik oldalán !

Gyurkovits lányokat és a Bajadért

1526

Mozgósítanak a német puccsisták
 Berlin, márc. 26. A birodalom minden nagyobb városában elrendelték a védőrség és rendőrség teljes készségét. Az intézkedésre okot az a jobboldali szélsőségek bizonyos készülődéséről, amelyek alkalmasak a közrend és nyugalom megzavarására. A nacionalista rohamcsapatok több tagját letartóztatták, ekiknél mozgósítási parancsot találtak. Ezenkívül megállapították, hogy Münchenből futárokat küldött ki a Hitler-gárda, hogy alarmirozzák a Németország távolabbi részeiben tartózkodó híveiket. Münchenben hadgyakorlatokat akartak tartani. Eddig Berlinben hét, Hannoverben és Naumburgban pedig tizenöt letartóztatás történt. Rosbach főhadnagy, a nemzeti szabadságpárt vezetőjének jogtanácsosa kijelentette, hogy a német szabadságpárt a szociáldemokrata párthoz hasonló pártot szervezett, amely ugyancsak tüntetésekkel és felvonulásokkal dolgozik céljaiért. Egyébként a párt törekvése ugyanaz mint Cunoé, megszabadítani Németországot az idegen járom alól.

Tegnap egész Németország területén rend és nyugalom volt. A Hitler-szervezet Északnémetország ellen tervezett felvonulása meghiúsult. A belügyminiszter a szélsőségek fékezésére erőlyes rend-

szabályokat tett. A legközelebbi kritikus nap március 31-ike, amikor is életbelép az önvédelmi alakulatok végleges felosztására vonatkozó rendelet. Ezen a napon jobboldali puccstól tartanak.

Hétmillió márka egy vasboxerért
 Werden, március 26. Az itteni francia haditörvényszék újból perbe fogta Frigyes Vilmos lippei herceget. Első esetben hétmillió márka büntetéssel sújtották, mert vasboxert találtak nála. Ezt az összeget a herceg barátai kifizették, de a herceget mégsem bocsátották szabadon, mert azzal vádolták, hogy álnévre szóló utlevéllel meg akart szökni. A haditörvényszék most nyolc havi fogsággal és háromszázötven ezer márka pénzbírsággal büntette a herceget.

Mussolini tárgyal a Ruhr-bonyodalomról
 Brüsszel, március 26. Jaspár ma Milanóba utazik, hogy a Ruhr-megoldásról tárgyaljon Mussolinival. A Ruhr-területre hét belga szocialista küldött érkezett. A delegáció vezetője, Venters nyilatkozatában kijelentette, hogy véleménye szerint a munkások aligha kényszeríthetők az ellenállás megszüntetésére, viszont szeretné, ha a német kormány az első alkalmat megragadná a tárgyalásokra.

Az ellenzék felszólította a királyt, ne szentesítse az alkotmányt

Monstranépgyűlés a fővárosban. Vajda esküt tesz a harc folytatására
Bufteaiban huszonöt ellenzéki képviselőt letartóztattak

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarestből jelentik: A Dacia nagytermében az egyesült ellenzék tegnap újabb népgyűlést tartott, amelyen nagyszámu közönség vett részt. A népgyűlés elnöke Vajda Sándor választották, aki megnyitó szavaiban tiltakozott ellene, hogy politikai ellenfelekkel szemben katonai csapatokat vonultassanak fel.

— Az államok nem tarthatják fenn magukat bajonettek erejével — mondotta —, hanem csak a néppel való egyetértéssel.

Esküt tesz arra, hogy az ellenzék folytatni fogja a megkezdett harcot.

Vlad Aurél kijelenti, hogy a liberális uralom az egész nép akarata ellenére akarja az új alkotmányt kiereszkolni. Az erdélyiek, akik azért harcoltak, hogy megszerezzék ezt az országot Romániának, védekezni fognak ez ellen és egyben biztosítják a dinasztia trónját.

Dan Sever és Pelivan az erdélyi és beszarábiai visszaélésekről beszélnek. Pelivan követeli, hogy a visszaélések elkövetőit vonják felelősségre.

Jöjjön a király a nép közé!

Beszél még Manu lelkész, Junian, Vasilescu, Leanca. Majd Mihalache szólalt fel és élesen támadja a liberálisokat és az udvart, amely szolidáris velük. Utolsó felhívást intéz a királyhoz, figyelmeztetve, hogy trón van az országért és nem az ország a trónért. Kéri a királyt, tagadja meg az alkotmány aláírását. A liberálisok emlékezzenek 1907-re, a király pedig jöjjön a nép közé.

Felbomlik a lelki egyetértés

Manu kijelenti, hogy betegsége ellenére eljött a népgyűlésre, hogy előadja, mi történt a parlamentben, ahonnan az ellenzéket kizárták, azért hogy megszavazzák az alkotmányreformot. Az eredmény az, hogy az országot a lelki egyetértés felbomlása fenyegeti. Az ellenzék kéri a királyt, védje meg az országot azoktól, akik a romlás felé vezetik.

Vajda felolvassa a határozati javaslatot, amely megbélyegzi a kormány eljárását az alkotmányreform erőszakos keresztülvitelénél, tiltakozik a polgári jogok lábbaltiprása ellen és annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a felség nem fogja a liberálisok által előkészített merényletet szentesíteni.

A népgyűlés után a tömeg nyugodtan szétoszlott.

Fegyverek és vízfecskendők

A Davidgotu tábornok vezénylete alatt kivonult katonaságot visszavezényelték a ka-

szárnyákba, csupán megerősített őrzatok maradtak az utcákon és késő estig cirkáltak. A nagy vízfecskendőkkel kivonult tüzoltóságot, amely a Carol-utcán volt elhelyezve, szintén bevonták.

Katonai intézkedések a király vadászterületén

Bukarestből jelentik késő esti órákban: Bufteaiban, ahol az ellenzék vasárnap délután gyűlést tartott, az ottani hatóságok huszonöt ellenzéki vezetőt, akik Bukarestből jöttek, köztük Craciun újságíró és Manu lelkész letartóztatták. A foglyokat Bukarestbe viszik.

A bufteai katonai intézkedések oka — újabb jelentés szerint — az, hogy a király Buftea környékén vadászik és ugyanott tartózkodik Bratianu Jonel is.

A szenátus elfogadta a 133. szakaszt

Bukarestből jelentik: A kamara tegnapi ülésén a jegykönyv hitelesítése után Gheorghescu Constantin az altalaj nacionalizálásáról beszélt, amelyet hazafias kötelességnek tart. Binder, a hadiözvegyek ügyét teszi szóvá, akiknek érdekében megfelelő intézkedéseket követeltek. Florescu igazságügyminiszter megígéri, hogy legközelebb törvényjavaslatot fog beterjeszteni ennek a kérdésnek rendezésére. Ezután folytatták az alkotmányreform vitáját.

A szenátus ülésén Ferechide elnök közölte, hogy a püspökválasztó nagy kolégium csütörtökön, március 29-én ül össze. Dimitriu javasolja, hogy Costinescu Emil mellszobrát állítsák fel a szenátus ülésteremben. Constantinescu miniszter a kormány nevében csatlakozik a javaslatához. Gussi a lakbérleti törvényjavaslat sürgős beterjesztését kívánja. Bianu szenátor közli, hogy a segesvári primaria még mindig a magyar állam pecsétjét használja. Ezután az alkotmányjavaslat vitáját folytatták, amelynek során a zsidókra vonatkozó 133. szakaszt változatlanul elfogadták.

— Nem zárják be a pesti tőzsdét. Bu-

dapestről jelentik: Az utóbbi időkben egyes exponált politikusok a tőzsde bezárásának eszméjét vetették fel. Popovics Sándor, a jegyintézet elnöke kijelentette, hogy ellensége minden mesterséges intézkedésnek és véleménye szerint a papírpiacon nem okozza a korona romlását, mert mint a tapasztalat mutatja, a korona esésével a papírok is estek.

Távozik két magyar miniszter

Szembesítések a rendőrségen. Végetéri a vasmunkások sztrájkja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapestről jelentik: Politikai körökben Kállay és Belitska távozásáról beszélnek. Hivatalos helyen kijelentették, hogy a részleges kormányváltás hírei koraiak, távozásokról egyáltalában nincs szó. Politikai szempontok is követelik, hogy az utóbbi események nyomán ne következzen be változás a kormányban. Egyes távozásokról szó lehet ugyan, de ez nem külső körülmények, hanem korábbi elhatározások folyománya. Belitska több ízben kifejezte óhaját, hogy a honvédelmi minisztérium vezetésétől visszavonulna. Elhatározását kizárólag magánkörülményeivel indokolta. Esetleges távozása tehát pusztán régi kívánságának teljesítése volna. Kállay is több ízben foglalkozott a lemondás gondolatával, de a benne összeponosuló bizalom maradásra kényszerítette.

Szembesítették a diákokat a rendőrtisztviselőkkel

Az egyetemi diákság és a rendőrség összetűzése ügyében megindult nyomozás során hétfőn a főkapitányságon azt a tizenegyes egyetemi hallgatót, akik panaszt emeltek Kalmár, Bartha és Kaufmann rendőrtisztviselők ellen és szembesítették a rendőrtisztviselőkkel. A szembesítés alkalmával az egyetemi hallgatók egyike sem ismert fel a rendőrtisztviselőkben támadóit.

Munkába álltak a vasmunkások

A vasmunkásság és a munkaadók között sikerült megegyezést létrehozni. A munkásság képviselői kötelezettséget vállaltak arra, hogy az összes munkások munkára jelentkeznek, a munkaadók pedig kijelentették, hogy az összes munkásokat visszaveszik. A megállapodás értelmében hétfőn reggel mindenütt megkezdődött a munka. A munkásság vezetősége a munka megkezdésekor kijelentette, hogy a munkásság feltétlenül számít április első napjainban a munkabérek újbóli emelésére.

Korányi Magyarország gazdasági helyzetéről

Párisból jelentik: Az „Excelsior” munkatársa beszélgetést folytatott Korányi magyar követel, aki kijelentette, Magyarország arra törekszik, hogy gazdasági és pénzügyi egyensúlyát minél gyorsabban helyreállítsa. Ezért a lakosságnak a mezőgazdasági termelés fokozására kell törekednie. Magyarországnak szüksége van arra, hogy szomszédaival és azokkal az államokkal, amelyek gazdaságilag érdeklődnek Magyarországot, kereskedelmi szerződések útján jóviszonyt teremtsen.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utoa

**Harisnya, keztyű és kötött-
árukulönlegességek
eredeti gyári árban**

BLATT
1394
kötött-szövött áruháza
Gluj-Kolozsvár, Fötér 13

Rothmann Márton szabókéllékek és Cluj, str. Malia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

Ber tudomány Coudenho antiszemiat, amek adta ki u Richard ráció egy a könyv élénken t szögezi le az előszót A s Mig

propagand addig ma lyébe. Ol (anatismu sok tekir pett. Az hagyaték mondja, f fajuknak szellemile nemzeti vagy nem vekre, ho ságát. Mi irányul, s emi faj ban a tör kalja.

Az adottságok jokkal sze eredeti m sincsenek. Spinoza m meg, hogy melődtek lág becsül Einsteinró runknak e ják a más lietség egy Azt zsidó szell

Ame tehetségé lehet sze a zsidók p is könny a destruko szemitizmu A pogrom gencia for Angliában példái elé szetes, ho amely öke a társada barátságga látjuk — irigység (ország) arra való, régente A demagó használja inkább k van szüksé elhomályos

Még ne ké öltön

1438

KAT cégné Szövet

Miniszter
Végetért

ja
ól —
kai körökben
élnék. Hiva-
a részleges
zásokról egy-
empontok is
yek nyomán
kormányban.
yan, de ez
korábbi el-
a többiben
elmi minisz-
a. Elhatáro-
vel indokolta.
régi kíván-
s többiben
atával, de a
adásra kény-

a diákokat
selőkkel

endőség ösz-
mozás során
zenegy egye-
ltek Kalmár,
elők ellen és
kel. A szem-
gatók egyike
ben támadót.
asmunkások
adók között
A munkás-
állaltak arra,
a jelentkez-
ették, hogy
A megállan-
denütt meg-
vezetősége
ette, hogy a
s első napjai-

Magyarország
helyzetéről

elsior" mun-
ányi magyar
ország arra
ügyi egyen-
litsa. Ezért
rmelés foko-
gnak szük-
és azokkal
ag érdeklik
désék utján

és

kötött-
ségek

árban

T T

háza
tér 13

2. sz.

táncszközlök

Az antiszemitizmus lényege
Coudenhove gróf írása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, márc. 20. Néhány évvel ezelőtt a tudományos világban feltűnést keltett Heinrich Coudenhove gróf diplomata és író szociológiai műve antiszemitizmus ellen. Az alapos és szellemes munkát, amelynek minden példánya elfogyott, most adta ki újból az azóta elhunyt író, legidősebb fia, Richard Coudenhove-Kalergi, a német bölcsészgeneráció egyik ismert és nagybecsült tagja. A gróf a könyv elején bevezetőt ír, amellyel az egész sajtó élénken foglalkozik. Minden lap saját álláspontját szövegezi le az elvekkkel szemben, amelyeket a gróf az előszóban kitejt.

A sokat vitatott előszó így hangzik: "Míg évszázadunk küszöbén az antiszemita propaganda leginkább lelkesek köréből indult ki, addig ma a fejelmélet tanitikusai léptek ezek helyébe. Olyan jelenség ez, amelyet csakis a nemzeti fanatizmussal lehet magyarázni, amely egyébként is sok tekintetben a vallási fanatizmus nyomába lépett. Az antiszemitizmus egyik öröksége ennek a hagyatéki leltárnak. A nemzeti antiszemita azt mondja, hogy azért gyűlöli a zsidókat, mert idegen fajnak érzi őket. Ez a nemzeti zsidógyűlölet szellemileg és erkölcsileg teljesen egy fokon áll a nemzeti gyűlölködés egyéb formáival: a francia vagy német gyűlölettel. Nincs szükség különös érvekre, hogy kimutassuk e gyűlölködés tarthatatlanságát. Mihelyt azonban a nemzeti harag zsidók ellen rányul, a gyűlölködés mellé odaszegődik még a semmi faj lebecsülése. A faji antiszemitizmus azonban a történelem és antropológia kritikáját provokálja.

Az antiszemitizmus legújabb érvei abból az adottságból indulnak ki, hogy a zsidók az árja fajjal szemben terméketlen nép, képtelen nagyobb eredeti művek létrehozására, sőt kiváló emberek sincsenek. Ha a faji-fanatikusokat Krisztus és Spinoza művei nem tudnák meggyőzni, gondolják meg, hogy épenséggel a mi évszázadunkban termelődtek azok a zseniális zsidók, akik az egész világ becsülését vívták ki. Elég, ha megemlékezem Einsteinról, Ehrlichről, Freudról és Bergsonról. Korunknak ezen kimagasló zsidói egyuttal megcáfolják a másik antiszemita állítást, hogy a zsidó tehetség egyedül az anyagiak felé orientálódik. Azt mondják a modern antiszemiták, hogy a zsidó szellem destruktív természetű.

Amennyiben ez az állítás a zsidó kritikai tehetségére vonatkozik, úgy vélem, hogy ez nem lehet szemrehányás. Ha azonban ez az állítás a zsidók politikai működésére vonatkozik, akkor ez is könnyen megmagyarázható azzal, hogy ez a destrukció nem egyéb a zsidóknak az antiszemitizmussal szemben való visszahatásánál. A pogrommal teli Oroszországban a zsidó intelligencia forradalmi volt, az antiszemitizmus mentes Angliában pedig konzervatív. Beaconfield és Reading példái eléggé beszédesen mutatják ezt. Csak természetes, hogy a zsidók olyan rendszerrel szemben, amely őket támadja ellenségesen viseltetnek, azzal a társadalommal szemben, amely védi őket, barátsággal viseltetik. Az antiszemitizmus, — úgy látjuk — a nacionalizmus, az osztálygyűlölet, az irigység és a vallás (keresztény kurzus Magyarországon) protektorátusa alatt éledt újjá. Főként arra való, hogy fellobbanó népszuvervidéyeket, mint régente a pestis idején, levezessenek általa. A demagógia legszívesebben az antiszemitizmust használja ki politikai és gazdasági téren. És minél inkább kihasználja ilyen célokra, annál inkább van szüksége arra, hogy az antiszemitizmus eredetét elhomályosítsa és áltudományossággal igazolja.

Még sehol és soha
nem voltak kaphatók
készen olyan kítűnő
öltönyök,
felöltők,
fiuruhák,
mint most
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Fötér 10. szám.
Szövetek nagy választékban.

A budapesti sajtó
a magyar korona újabb zuhanásáról
Lapkritikák a magyar kormány gazdasági politikájáról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, március 26. A budapesti lapok vezércikkben foglalkoznak a magyar korona újabb rohamos árfolyamcsökkenésével.

Az „Uj Nemzedék” írja: „A korona értékét nem sikerült stabilizálni, a bankjegyforgalmat sem lehetett annyira megkötni, amennyire tervezték s most az a vigasztalásunk sincs, hogy csekély értékű, de tömördek bankjeggyel legalább jobb és több falat kenyeret tudunk vásárolni, produktív munkát fejtettünk ki és növeltük a nemzeti vagyónállományt. Ellenben itt áll a szomorú tisztviselőkérdés s itt zajlanak a drágaság következményeképp az ugyancsak szomorú, de tökéletesen érthető munkásmozgalmak. Mindezek a jelenségek arra vallanak, hogy a defláció politikája összeomlott s annak a fölfogásnak lett igaza, amely inflációt követel okos, egészséges és céltudatos gazdasági és építőmunkával.

A zürichi gyászjelentés után most már kíváncsiak vagyunk, ki fogja vállalni a felelősséget a csődpolitikáért? Ugyancsak kíváncsiak vagyunk arra is, hogy a kormány sürgősen levonja-e ennek a kudarnak a következményeit s áttér-e új, jobban megfontolt pénzügyi politikára. amíg nem késik el azzal is.”

Az „Az Ujság” vezetőhelyen többek közt eképp nyilatkozik: „Egy ország, mely a valutája érdekében redukálja a produktiót, még nem volt rajtunk kívül. A sok régi baj mellett a legvégtetesebbnek bizonyul ime a Devizaközpont, mely magára vállalta, hogy a külföldi valutákkal és devizákkal jobban gazdálkodik, mint a szabad forgalom. S a szabad forgalom mellett romlott a korona és folyt a munka. Kérdezzük meg a megszorult kereskedőket és gyárosokat, nem fizetnek-e szívesen többet devizákért, miket megkapnak, mint kevesebbet olyanokért, miket nem kapnak meg.

A jósnő és a briliánsgyűrű
Egy leány kálváriája. Törvényszéki tárgyalás nyiltszini küzdelemmel

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa Bohatiel dr. táblabíró elnöklelte alatt meglepő, fordulatokban gazdag becsületsértési pörben tartott tegnap tárgyalást. A per előzménye még 1922 októberére nyúlik vissza. Ekkor történt, hogy *Sánta Albertné* kolozsvári özvegyasszony felháborodva rohant *Mikola Géza* asztalosmihelyébe és dühvel kérdezte:

— Hol van az a bestia svindler jósnő?!

Ez a kérdés az asztalosmester feleségére vonatkozott, akinek jó háziasszonyi híren kívül egyetlen büszkesége, hogy jó viszonyban van a tulvilágiakkal, azaz jósol.

Bohatiel dr. táblabíró megkérdezte a vádlottat, hogy az inkrimált kifejezést használta-e és ha igen, miért? A vádlott beismerte a vádat és indoklásul a következőket mondotta:

— A kérdéses időben felkereste Mikolánét egy B. Róza nevű tizenhét éves szívbjajos leány, akinek szeri szívbjajon kívül még egy veszedelmes betegsége volt, a szerelem. A szerencsétlen kisleány szerelmes volt egy kolozsvári fiuba, de reménytelenül. Ezért a jósnő erejétől kérte a segítséget.

Mikoláné először végigmérte a lányt, aztán véletlenül kezére esett tekintete, ahol egy briliánsgyűrű csillogott és azonnal kész volt a válasszal. Elkérte a gyűrűt, sőt kért még ötszáz leit is és kijelentette, hogy ezeket elássa egy öreg diófa alá. A többit bizza rá.

Körülbelül egy hét telt el, de a kisleány életében nem történt változás és mert hite is ingadozni kezdett, újra felkereste a jósnőt.

Mikola Gézáné ágyban fekve fogadta a lányt és kékrevert testét megmutatva, kijelentette, most már minden rendben van. Az isten meghallgatta fohaszat és ő ideiglenesen átvette a betegségét, amit a kék foltok is bizonyítanak.

A kisleány beleenyugodott a válasszba, de most már nem tudta titkát magába fojtani és el-

S a tapasztaltak után kérdezzék meg akár magát a Devizaközpontot: mit mentett meg a korona értékéből s mennyivel súlyyodt volna mélyebben, ha nem volna?

Ellenben, hogy megrekedt minden munka, mely a devizával összefügg, tény s hogy ez a tény nem nyilatkozik meg valutajavitólag, ugyancsak tény. Exporttal szerezni devizákat lehet, de lassuk át végre, hogy ez is csak egyszerű helycseréje az értékeknek, nem pedig azok szaporítása. Fölösleg termelése vezethet hasznos exporthoz, a pusztá pénzszükségletért való parforce-eladás a pillanatnyi könnyebbség kedvéért rontja a vagyónállományt.

A „Pesti Hirlap” véleménye: „A tefelé zuhanó korona és a fölfelé rohanó árak förtetegében lehetetlen minden higgadt számítás, mely egyensúlyt akarna teremteni akár az ország, akár az egyes szegény emberek háztartásában. Benne vagyunk egy gazdasági káoszban, melyet növel sok mindenféle politikai éretlenség, mely kicsinyes dolgok fölfújásával mesterségesen növeli az idegességet, izgalmat és bizalmatlanságot. A pénzügyminiszter, az állami költségvetés egyensúlyát keresve, fölbillent sok magánháztartás egyensúlyát, s mindenféle kormányintézkedések, vagy csak ezeknek híre is, ijedelmet kelt egyes társadalmi rétegekben s mesterségesen is nő a drágaság.

A korona zürichi értékelésének állandósítása azonban többféle körülménytől függ s itt nem elég a bankpés megállítása és a mesterséges pénzügyi konszolidáció s a felekezeti béke ép úgy belejártzik az az egész ország külföldi értékelésébe, akár csak az állambudget papirosmérlege. A külföldi tőzsdék koronajegyzésében a külföld bizalma, vagy bizalmatlansága nyilvánul meg.”

mondta nekem. Én persze azonnal elmentem az áljósnőhöz, akinek felháborodásomban, tényleg mondtam azokat a szavakat, amelyekért Mikola feljelentett.

A bíróság egyórai tárgyalás után kihirdette az ítéletet, amely szerint *Sánta Albertné* becsületsértés vétségében bűnösnek mondta ki és háromszáz lei pénzbüntetésre ítélte.

Visszautasítják a török javaslatokat

London, március 26. A török javaslatvezeteket a szövetségesek megtárgyalták. Az a nézet, hogy a török követelések elfogadhatatlanok.

Ellenforradalmi hadjárat Oroszország ellen

Riga, március 26. Kamcsatkán, Petropavlovszkon és más területeken fehér csapatok szállottak partra. Vladivosztkoi híradások szerint Dietrich tábornok újabb hadjáratot készít Oroszország ellen.

— Nagyváradon nem engedélyeznek magyar gimnáziumot. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette Karácsonyi János kanonokot, hogy az általa a nagyváradi római katolikus közönség nevében kért magyar gimnázium felállítását nem engedélyezheti.

Eredeti gyári árak!
Eredeti gyári árak!
„HELIOS”
kötött-szövött árugyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Fötér)
7.
Óriási választék kötött és szövött árúknban, harisnyák és keztyükben!

KÖZGAZDASÁG

Egységes tiltakozás a Codul Muncii ellen

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Részletesen beszámolt az Uj Kelet arról a törvénytervezetről, amelyet Marzescu közgazdasági miniszter készített és amely Codul Muncii néven vált ismeretessé a munkaadói érdekeltségek és a munkások körében. Megirtuk azt is, hogy a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara terjedelmes memorandumban tiltakozott az új munkatörvény tervezete ellen, amely különösen sérelmes az erdélyi és bánáti gyár- és vállalatokra és ipari üzemekre és csak arra alkalmas, hogy törvényes szankciója esetén a csatlott területek ipari termelését leállítsa. A Codul Muncii megmozdulásra készítette az Erdélyi és Bánáti Munkaadók Szövetségét is, amelynek titkára dr. Bösörményi Sándor személyesen interveniált Szedlacsek közgazdasági igazgatójánál és tiltakozását jelentette be a csatlott területek munkaadói nevében.

Erdély és Bánát munkaadói érdekeltségein kívül sérelmezik az új törvényjavaslatot a régi királyság összes szabad érdekképviseletének is. A mai napig körülbelül ötven-hatvan tiltakozó memorandumot nyújtottak be a közgazdasági minisztériumhoz, az emlékiratok általános elvi szempontokból kifogásolják a

Codul Muncii-t. Dr. Bösörményi titkár intervenciója sikerrel járt, mert Szedlacsek igazgató határozott ígéretet tett, hogy a törvényjavaslatnak a parlamentbe való benyújtása előtt feltétlenül megvárja az Erdélyi és Bánáti Munkaadók Szövetsége újabb memorandumát, kívánja azonban, hogy a kifogásokat és észrevételeket ne csak elvi vonatkozásokban terjesszék elő, hanem minden egyes szakasznál részletesen fejtsék ki és a módosításra nézve is tegyenek előterjesztést. A Munkaadók Szövetsége már meg is kezdte a Codul Muncii részletes birálatának összeállítását, amelyet tanulmányozás és esetleges kiegészítés végett megküld vidéki tagozatainak és a válaszok beérkezése után ankétot hív össze, amelyen a tizenkét társszövetség képviselői is megjelennek, hogy egységes állásfoglalásukat az erdélyi és bánáti ipart veszélyeztető Codul Muncii ellen leszögezzék.

Az országos tiltakozó akció az egységes fellépés következtében remélhetőleg sikerrel fog járni és valószínű, hogy Marzescu miniszter nem zárkózik el az erdélyi és bánáti érdekek figyelembe vétele elől.

A kolozsvári devizaellenőrző-bizottság ülése. A kolozsvári devizaellenőrző-bizottság ma délután 11 órakor a Banca Nationala helyiségében ülést tart. Az ülésen Jonescu igazgató, a Banca Nationala kolozsvári fiókjának vezetője beszámol a kolozsvári nem autorizált pénzintézeteknél megtartott vizsgálat eredményéről és tárgyalás alá veszi az autorizáció elnyeréséért beérkezett kérvényeket, amelyeket a bizottság véleményez és végleges döntés végett a bukaresti központi devizaellenőrzési hivatalhoz terjeszt fel. Értesítésünk szerint a lokális bizottság kedvező javaslata alapján két kolozsvári pénzintézetet a napokban már meg is kapja a devizaautorizációt.

A Hangya közgyűlése. A Hangya Szövetkezetek központja április 12-én Nagynyedenen tartja harmadik rendes évi közgyűlést.

Cseh koronában kell fizetni a kiviteli illetéket. A bukaresti központi vámigazgatóság tájékoztatta az összes vámhivatalokat, hogy a Csehszlovákiába irányított szállítmányok kiviteli illetéke cseh koronában fizetendő.

Valutapiac március 25-én. Bukarest. Devizák: Páris 1370, London 1005, Newyork 214, Róma 1035, Zürich 3975, Prága 665, Bécs 3075, Berlin 105, Budapest 575.

Berlin. Nyitás: Zürich 3867, Newyork 20.925, London 98150, Páris 1354, Milano 1025, Prága 62150, Bécs 2936.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 258—260, Newyork 54150—54125, London 2539—2539, Páris 3490—3490, Milano 2647—2647, Prága 1605—160750, Budapest 1075—12, Belgrád 555—555, Bukarest —, Varsó 13750—120, Bécs 75—7550, Bécs lebellyezett 76—76.

Budapesti értéktőzsde zárata: Magyar Hitel 33.000, Osztrák Hitel 6400, Zabolai 22.000, Rima 20.000, Déliavasut 17.050, Államvasut 68.500, Kohó 70.000, Ganz-Danubius 2.000.050. Készén 294.000, Papír 7508, Slavonia —, Victoria 74.500, Kereskedelmi Hitel 3300, Kereskedelmi Bank 45.000, Baróti, 3500, Urikány 160.000, Láng 39.000, Lipták 5150, Schlick 20.500, Brassói 69.500, Cukoripar 570.000, Klotild 11.900, Temesi szesz 18.250.

Vatianu Sabin (Universitatea) szöv. bíró ezuttal nem volt diszponál.

Universitatea—Kac 1:0 (0:0). A KAC csatársora csődöt mondott. A sorozatos támadások eredménytelensége idegessé tette a csapatot, amelynek egyes játékosai erőszakos játékba kezdtek. A 41. percben a védelem hibájából Bonciocat gölt rug. Ujrakezdés után Barabást a tizenhatoson kívül, majd belül is elfaultolják, mire a bíró tizenegyet ítélt. Az egyetemi csapat protestál, a közönség zajong. Egyes Universitatea játékosok le akarnak vonulni, de dr. Vatianu és dr. Mitter visszaparancsolják őket. Hosszas tanácskozás után a bíró a fault helyén feldobta a labdát. A KAC megővja a mérkőzést. Bíró: Vida Andor.

A másodosztályú bajnokságban a Nagynyedi TK 3:1 (1:0) arányban győzött a kolozsvári Academia ellen. Bíró: Winkle István.

Szamosújvárt a KKASE 1:0 (1:0) arányú vereséget szenvedett a Spartától. Gerő centerhalf bokarándulást szenvedett. Bíró: Petrán Sándor.

Marosvásárhelyt a Kadima 1:1 (1:0) arányban eldöntetlenül végzett az MMTE-vel szemben. A Kadima gólját Róvész rugta, Vass tizenegyesből egyenlített. Bíró: Bükkösy György.

Nagyváradon a Nagyszalontai SCMT 5:3 (2:2) arányban győzte le a Makkabeát, amely két öngólt vétett. Bíró: Vasilescu. A Törekvés Ströck góljaival 3:0 (0:0) arányban nyerte bajnoki mérkőzését a Bihorullal szemben, amely teljesen egyenrangú ellenfél volt. Bíró: Krüger Károly (Egyetértés).

Szatmáron az SzSE 3:0 (1:0) eredménytel nyel bajnoki pontokhoz jutott a Nagykárolyi A szemből. Bíró: Balogh János (Egyetértés).

Aradon a Gloria-CFR 3:0 (1:0) arányban győzött az ATE felett. Bíró: Mittermayer de AAC). A Jiul 1:0 (1:0) eredménnyel nyert mikelakai Olympiával szemben. Bíró: Pálinski (AMTE). A másodosztályú bajnokságban a Victoria-Egyetértés mérkőzés 1:1 (1:0) eredménnyel eldöntetlenül végződött. Bíró: Lengyel Károly (ATE). Eldöntetlen maradt 1:1 (1:0) arányban a temesvári Kadima és az AMTE barátságos mérkőzése is. Az aradi csapat tizenegyesből csak négyen tudott egyenliteni. Bíró: Steinhübel Zoltán (Gloria-CFR).

Temesvárt a múlt évi bajnokság második harmadik helyéért vívta meg döntő küzdelmét a AAC és a TAC 2:0 (0:0) eredménnyel. A gólok a kétszer tizenötperces meghosszabbításban estek. A gólokat Kondor és Gencsy rugták. A TAC-ból Schneidert és Reiter kiállította Szedlacsek János (Kinizsi) bíró. A TMTE 1:0 (0:0) arányban győzte le az ESE csapatát. A CFR Csányi góljaival 3:0 (1:0) arányban jutott bajnoki pontokhoz a Patriával szemben.

A VAC szenzációs győzelme

Budapesti eredmények

A március 25-én a Budapesti tudósítónk alábbi távirati jelentései számolnak be. A magyar sport eseménye a budapesti zsidó futballcsapat értékes győzelme az UTE felett, amelynek döntő hatása lesz az 1922—23. évi magyarországi bajnokság sorsára.

VAC—UTE 1:0 (1:0) A vasárnapi bajnoki mérkőzések szenzációja a VAC győzelme a bajnokságban vezető upestiek felett. A Lóverseny-tér pályán megtartott mérkőzésen az UTE gyenge játékával beigazolta a letöréséről forgalomba került híreket. Az első félidőben a VAC óriási lelkesedéssel fokudt bele a játékba és már a félidő elején Boross révén gölt ér el. Az UTE nehezebb csapata nem tud érvényesülni és az első félidő a VAC fölénye mellett ér véget. A második félidőben az UTE durva játékba kezd és a VAC teljesen védekezésre szorítkozik, de megtartja az eredményt, amivel értékes győzelmet szerzett. Az UTE veresége viszont a bajnokságba kerülhet, amelyre az MTK esélyei nagy mértékben megnövekedtek.

MTK—Törekvés 2:1 (1:0). Az MTK Orth helyén Opatat szerepeltette, akit a labdarúgó szövetség legutóbbi ülésén felmentett és aki játékjogát visszanyerte. A Hungaria-úti pályán 20.000 néző előtt lefolyt mérkőzés első félidőjében a Törekvés egyenlő erejű ellenfélnek bizonyult, de Plattkó és a háttvédek mindent mentettek. A 14. percben Nádler megszerzi a vezetést, majd a második félidőben Hirzer kiegyenlít, de Molnár góljával az MTK biztosítja a győzelmet.

Zugló—Mügyelem 0:0. A MAFC tartalékok csapata csak nagy erőfeszítéssel tudta eldöntetlené tenni a mérkőzést.

BTC—MAC 1:0 (1:0). A győztes gölt Szatka háttvéd hibájából Pócz rugta. A MAC veresége kétségtelenné tette az első osztályból való kiesését.

Vasas—KAC 2:1 (2:0).

Nemzetközi boxmérkőzés Budapesten. A BAK és Törekvés háromnapos nemzetközi box- és birkózóversenyének első napján a boxversenyeket bonyolították le, amelyekben a magyarok jobbak voltak külföldi ellenfeleiknél. Eredmények: Pehelysúlyban Vörös (Lapterjesztő) győz Schoennig (Heros Berlin) ellen. Három menet után az eldöntetlen mérkőzést két perccel meghosszabbították, amely alatt Vörös jobb volt. A könnyűsúlyban Löwig (Lapterjesztő) fölényesen győzött Pohlmann (Heros Berlin) ellen. A középsúlyban Raenbe (Heros Berlin) nívótlan küzdelem után győz Frank (TTC) ellen.

A Thonka-emlékverseny. Thonka Áron (BEAC) emlékére a BEAC hét és félkilométeres távolságon mezei futóversenyt rendezett. Eredmények: Csapatversenyben első MTK 32 ponttal, második ESC 66 ponttal, harmadik FTC 81 ponttal. Egyénileg első Kultsar (MAFC) 25 perc 55 mp., második Gross (MTK), harmadik Király (ESC).

Felelős szerkesztő: DR. MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA R-T.

SPORT

Haggibbor—Victoria 0:0

Eldöntetlenül végződött az őszi futballderbi

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az őszi szezonról elmaradt kolozsvári futballderbi, a Haggibbor és Victoria csapatainak döntőjellelű bajnoki mérkőzést, vasárnap délután bonyolították le a városi sporttelepen. A derbi keretében illesztették be a bajnokság másik nagyjelentőségű mérkőzését, az Universitatea és KAC találkozását is.

Haggibbor—Victoria 0:0. A nagy összecsapás, amely nívós, kemény, de általában fair lefolyású volt, nem hozott döntést. Mindkét csapat egyenlő pontszámmal és gólaránnyal megőrizte vezető pozícióját a bajnoki lista élén. A Haggibbor egyéni akcióival ellentétben a Victoria nagyobb összejátékra való törekvést árult el, viszont a Haggibbor technikai készsége jobban domborodott ki a Victoria lelkesedésével és rámenős játékával szemben. Külön dicséret illeti: Bornsteint, a Haggibbor kitűnő csatárát, aki a labdatechnika művészetét mutatta be és a mezőny legjobb embere volt. Mellette — amíg meg nem sérült — Braun centerhalf és Virágh kitűnő játékkal segítettek az együttest. Pollák visszaverte a támadásokat. Rosenberg erőlyes kitérései tetszést arattak, Jakobit lábbja akadályozta képességei kifejtésében. Gideont erősen fogták. A Victoria legjobb emberei Dóci háttvéd, Szilágyi és Palocsay halfok, a csatársorban pedig Cipcián és Barabás itak. Dr.

קן קמת לישראל

**A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája,
Cluj—Kolozsvar Calea Reg. Ferdinand 48.**

I. sz. kimutatás

1923 január 1-től február 28-ig a következő adományok toltak be irodánkba:

Faadomány	1350— lei
Persely	2036.50 lei
Templomi adomány	2820— lei
Erdélyi kolónia	14875— lei
Értékcikkéért	20— lei

Összesen: 21101.50 lei

Faadomány

Ratifikációs ligetbe:

Cluj: Dr. Szmuk Ottilia nevére tanítványai 5 fa.

Wolster Kálmán és neje kertje Targul-Mures

Kertész Rezsónénél tartott brith-mila alkalomával 200—, Krausz Renée 75—, Schönfeld Sári felgyógyulása alkalomával 50—, Dr. Erdélyi Emil 25— (7 fa) 350—

Megboldogult Landau Lily kertje Targul-Mures

Megbold. Landau Lilly nevére a „Deborah“ leányegyesület 4 fa, megbold. Landau Hermann nevére leánya Szucs Dezsóné 10 fa, Wender D.-né nevére a „Deborah“ leányegyesület 1 fa. 750—

Persely

Mintaperselyek: Cluj, Gerő Zoltán 210.50. Blaj: Eisikovics Dezső 107.40.

Alba-Julia: Löbl Mór 57.50, Arad: Glük Manó 11.—, Chileuk Mór 12.—, König Miksa 27.50, Márton Jakab 11.70, Fridmann és Tsa 49.—, Friedmann J. József 26.—, Dávid Lázár 28.71, Popper Béla 28.—, Vajda 65.—, Pollák Lipót 38.—, Lipkovics Gyula 64.—, Wiesel Jenő 12.—, Weisz Márton 62.—, Dr. Singer Jenő 47.60, kisebb gyűjtések 12.60. (381). **Baraolt:** Paneth Armin 56.—, Farkas Márton 50.75, Trattner Vilmos 50.25, Halász és Farkas 38.50, (195.50). **Blaj:** Krausz Samu 60.—, Pollák Mór 20.75, Schmitländer Lipót 32.35, özv. Génád Vilmosné 30.—, Hammer Hermann 25.80, özv. Eisikovics Hermanné 35.20, Herzlinger Gyula 24.—, Spielmann Jakab 14.75, Naftali Vilmos 40.—, Citron József 22.—, Génád Ignác 12.—, Fridmann Sámuel 12.—, Dr. Friedmann Márton 39.—, kisebb gyűjtések 4.75. **Carei-Mare:** Perselyekből 405.—, (részletezve legközelebb). **Cluj:** özv. Rendes Izidorné 80.—, **Viseul de sus:** Brüll Zoltán 88.—, Engelstein Samu 27.—, M. H. 25.—, Hager Adolf 21.—, Hager Elías 21.—, Silberherz Ferdinánd 20.—, Fruchter Salamonné 12.—, Pollák Márkus 19.—, Hager Léb 3.—, (227.—). 1.556.50

Templomadomány

Alba-Julia: Rosenthal S. 10.—, **Nasaud:** Moskovics M. 10.—, **Orsova:** templomadományokból befolyt 2.400 (részletezve legközelebb). **Targul Mures:** Frits Izidor 400.—. 2.820.—.

Erdélyi kolónia

Alba-Julia: Hermann Ernő 87.—, Fischer 77.—, Markovits Manó 76.—, Gottlieb Andor 53.—, (293.—). **Blaj:** Eisikovics Dezső 100.—, Gyermekgyűjtéséből 390.—, részletezve legközelebb (490.—).

Transyivániai Sómérok nachlaja

Dr. Szmuk Ottilia dunamja Gheorgent
I. Somrah-csapat gyűjtése Cluj: Szabó Éva 40 négyzetméter, Braun Emil, Hirsch és Cadik, Janovits Irén, „Melissa“-cukorgyár 20—20 négyzetméter, Josepovics Mari 15 négyzetméter, Róth Ily, Guttman Edith és György, dr. Breuner Sándor, Bergfeld Izsák, Róth Márton, Waldner, Ausländer Rudolf, I. Somrah-csapat II. örs, Baumzweig Samu 10—10 m², Pál Samu, Weisz József, Noszin Rózi, „Barzel“-vasútlejt, Weisz Kálmán 8—8 m², Braun Jenőné, Janovits Vilmos, Löbl Mór, Surányi György 6—6 m², Braun Jenőné, Herskovits Imréné, Hirsch M., Hirsch N., Bergfeld Hermann, Schachner Hermann, I. Somrah-csapat Lő ős, Indig Zsigmond, Klein Mártonné,

Wald Bella, Löbl Eszter, Zachariás Juttka, Jakobovics Emilné, Olvashatatlan aláírás, Izrael József, Mózes Rózsa nevére 5—5 m², Keszter József, Grün Sándor, Farkas, Grossmann Andor, Lax A. S., Blum Farkasné, Kupferstein Lőrinc, Berger Józsefné, Simon Andor, Gyárfás Ede, Fischer Aron, Zádor Benő, Rosenblatt Rózi, Keszler József, Szabó Éva, Salamon Zseni, Szenes Ferike, Grünfeld Lajosné, Grünwald Samu, Fischer Miksa, Spielmann Pál, Benjamin H.-né, Gruber József, Szatmári László, Wald Dóra, Wald Menyhért, Friedrich P., Marmorstein Jenő, Steiner János, Halpern és Segall. Bank, dr. Neumann Vilmos, Goldstein Mór, Zádor Benőné, N. N., Freu Lajos, Zádor Árpád, Friedmann Gáspár, Janovits Samu, Janovits Vilmosné, Olvashatatlan Oradea-Mare, Salamon Sándor, Gubmann Mór, Stein Olga, Grünfeld H., Braun Erzsébet, Katz és Bernát, Zádor Lenke, Feuerstein, dr. Guth Ferenc, N. N., Weisz Elek, Farkas és Rosenthal, Glasner Móse ny. főrabbi, Friedmann Aron, dr. Pártos Ervinné, Friedmann Mihály, Grünblatt Piroška, Katz László, Réger Sándor, Steinbach Ferenc, Reiter Józsefné, Baumzweig Bumi, Baumzweig Dódy, Meisels Sára Borsabánya, Morvay Vilmos, Rosenfeld Mór, Kohn Izidor Kosice 4—4 négyzetméter, Rosenfeld Armin, Stein Béla, Grossman Andor Turda, Löbl Eszter, Halbreich Ilus Fogaras, Spierer Farkas, Sporn Zsigmondné, Schwartz Adolf, Josepovics Anna, Winkler Mór, dr. Schlesinger Salamon, Finkelstein Alfrédné, Farkas Miklósné, Weinberger Béla, Liebermann Jenő, Székely Géza, Feiler Pál, Josepovics Maria, Weisz Sándor, Janovits Ilus, Vigdorovits Imre Aghires, Weintraub Izsák, Goldstein Lajos 3—3 m², Grünblatt Ilona, Grünblattné, Hilfmann Náhán, N. N., Lázár Adolfné, Landesmann Samuné, Hochteil Ignác, Sole Kató és Karsai, Nöti Ede, Salamon, Löbli Dánielné, Biró Andor, Friedmann Bernátné, Földes József, Izsák Laura, Fehér Imre, Schwartz Mihályné, Grossmann Elle, Ausländer Ágnes, Salamon József, Jakab Terézia, Markovits Farkas, Schwartz J.-né, Löbl Manó Fogaras, Göllner Frigyes, Löbl Arnold, Schwartz M., Langer Gyula, Lusztig és Nussbacher, Moskovits és Tsa, Benedek Márta Szilágysomlyó, Farkas Boriska Dej, Selig Tibi, Nierenfeld Armin, Feuerstein Samu, Israel Adolf, Schwartz Izsák, Baumzweig Mózes, Meisels Sára Borsabánya, Kaszói Malvinka Gimelc, Izsák Testvérek, Nöti Márton, Grossfeld Márton, Berkovits Dezső Bistríta, Elías Mór, Feuerstein Samu, Finkelstein Alfréd Hirsch Gusztáv, Hirsch Emil, Janovits Géza, Glasner Simonné, Neumann K.-né, Glasner Blanka, Wertzberger Miksa, Kasztner Gyula, Iraga, Buch-

wald József, Herskovits László, Ankraut Fülöp, Kasztner Ernő, Szerenke Salamon Szentmiklós, Wald Menyhért, Janovits Lajos, Léb Simon, Jakab Elek és Társa, Wald Bella, Léb-fivérek, Stern Mór, Mendelovics Ignác, Izsák Laura, Gans Irma Timisoara, Gross Endre, Buchwald Béla, Feuerstein H., Buchwald Béla, Hirsch Dezső, Guttman Márton, Fried Lajos, Weiss Samuné, Szilágyi Eleonora cég, Hoffmann Adolf, F. E., Rosenblatt Frida, Hoffmann Sándorné, Biró Dani, F. E., Fodor, Dr. Erstein Sándor, Lázár József, Weitzner Pálné, Hirsch Dezső, Farkas Ignác, Wittmann, Fischer Sámuel, Grünblatt I., Kamódi Laura Gimelc,

Sürgöny!

A valódi ortodox פסח סוד

nagysurányi cukor

csak Bermann fűszer-nagykereskedésében kapható. Telefonsz. 76 Husvétii fűszerárak nagy tételben raktáron Cluj, Széchenyi-tér 39

Felhívás!

Aláfrottak n. b. vevőközönségünknek tudomására hozzuk, hogy az általunk forgalomba hozott פסח סוד krumpilisztt nem megbízhatónak nyilvánult, miért is kérjük a tőlünk vásárolt lisztet a pénz visszatérítése mellett hozzánk visszajuttatni szíveskedjenek.

Cluj, 1923 III. 25-én.
Bermann Wolf. Spóter Mózes.

A BOGSZA

likörgyár husvétii BOGSZA-kirakatversenye

1923 márc. 24-től márc. 31-ig

Résztevők névsora:

Piața Unirii: Colombo, Pálmay és Forizs, Polónyi Sándor. Calea Regele Ferdinand: Delicatese, Kálmán és Simon, Dallmann Gyula, Marcy Gyula. ∞ Czinczár Imre Piața Mihailu Viteazul 36. ∞ Jakab Ernő str. Jorga 5 ∞ Moldován József str. Regalá. ∞ Horváth Elek str. Regina Maria 17. ∞ Mártonffy Zsigmond Piața Stefan Cel Mare. ∞ Szilágyi Arthur Calea Victoriei 7. ∞ Sallak Dezső Calea Victoriei 38. ∞ Konkoly István str. Regina Maria

Jury-tagok:

Balázs Gyula, a Kereskedelmi és Iparkamara főtákará. ∞ Ionel Aidica, a Reuniunea egyesület alelnöke. ∞ Rózsa Mór, a Sfatul Negustoresc alelnöke.

Díjak:

I. díj 1000 lei, ∞ II. díj 750 lei, ∞ III. díj 400 lei. ∞ IV. díj 250 lei. ∞ V. díj 1 liter Bogsza Triple-Sec. ∞ VI. díj 1/2 liter Sherry-Brandy.

Kedd, 1923

Leadvay Henrik, Mátyas Sándor, Eleonora, Léb Liebovics Gyula Lipót, Wald Ewald és Steiner, Klein Ilona 2—2 mon, Simon Andor, Messing Malvin, dr. Selig Bernát, Leventel Sári, Rosenblatt M., Ignác Fehér, Glük Sárka, G. Dávid, Ernster J. mőci Mária, Rosner Irén, N. N., Ian, Israel Margit, Indig Mór, Gruber Rosenzweig Marg Mezei Béla, dr. Béla, Selig Bernát, Bicsky Jenő, Po Friedmann H., Berger Sándor, paport Miksáné, Kohn Ernő, Baum Lajosné, Frenkel Renée 1—1 m², (Betelt, befolyt 5

Ghiris: Benjamin 20 m², Ernő, Salamon Salamon Herman Sámuelné, Salam Dezső, Grünfeld 3 m², Stössel Jömann Mór, Ros 1—1 m², (580—Mór gyűjtés: Kr 10 m², Kovács Gárdos Ferenc (230—). Mercu Rally és Brüller Izsó 100—, Sta Dávid, dr. Török Géza 20—20—, Popper Izidor, V Andor, Abraham berg R., Révai 5 31-50 lei (389-5 Dezső és tsai tan de jos (Alsófal Salamon Bözsi, 40 m², özv. Stei m² (95—). Ora Ilonka gyűjtése: Mátyasné Hersko Lajos 2 m², Lázár Endre Se Sándorné, Hirsch Herskovits Nándor, Gancza Etel, Lázár Sándor 1- Deutsch Salamon

A Szatmári Cio

A Debora virágnap jövedel

Cluj: Nos

SZINHA

Passiójáté tünően gyér sze a Magyar Szin kát, a Krisztust let volt, de a szante teljesen tántongtak és a tak üresen. Le kell az okot ké közönség rész játéknak szölt. nem is igen

Lendvai Henrik, Róth Adolfné, Diamantstein Lázár, Mátyás Sándorné, Baumzweig Stefi, Szilágyi Eleonora, Léb Ernő, Klein Izsák, Beier Lipót, Lebovics Gyuláné, Weinberger Jakab, Kende Lipót, Wald Hermann, Ernster Helén, Grünwald és Steiner, Izrael Emánuel, Klein Lottó, Klein Ilona 2—2 m², Hirsch Tery, Bergfeld Simon, Simon Andor, Sole Mirjam, Hirsch Berta, Messing Malvin, Kepecs Frida, Weisz Sándorné, dr. Selig Bernát, Izsák Margit, Rosenfeld Irén, Levendel Sári, Löbl Eszter, Weisz Ilonka Fogaras, Rosenblatt M., Weisz L., Goldstein Ábrahám, Léb Ignác Fehérd, Jakab Adolfné, Kepecs Aladár, Glück Sárika, Glück József, Landau Pál, Simon Dávid, Ernster Józsefné, Weimann Miksáné, Rimóczi Mária, Rosenthal Gyula, Farkas Tibor, Goldner Irén, N. N., Moskovits Ábrahám, Olvashatatlan, Izrael Margit, Simon József, Simon Náthán, Indig Mór, Gruber Samu, Olvashatatlan, Ecksteinné, Rosenzweig Margit, Simon Nátháné, Wald Bella, Mezei Béla, dr. Holló Endre, Pollacsek Ernő, Stein Béla, Selig Bernát, Friedmann H., Fodor Emil, Becsky Jenő, Polacsek Paula, Feldstein Mihály, Friedmann H., Fischer Kálmáné, Guttmanné, Berger Sándor, Spéter Mózes, Grün Sámuel, Rappaport Miksáné, Krausz Ilona, Mayer Ferenc, Kohn Ernő, Baumzweig A., Janovitz Samu, Heller Lajosné, Frenkel Emánuel, Veres Mátyásné, Wald Renée 1—1 m², I. Somra csapat gyűjtése 255.— (Betelt, befolyt 5035.— = 107 m²) 5035.—

Ghiris: *Stössel József gyűjtése:* Fried Benjamin 20 m², Fried Berci, Fried Jenő, Fried Ernő, Salamon Ottó, Salamon Irma 10—10 m², Salamon Herman 6 m², Salamon Márta, Salamon Sámuelné, Salamon Ilus, Spier Dávid, Salamon Dezső, Grünfeld Zoltán 5—5 m², Diamant László 3 m², Stössel József, Fried Jolán 2—2 m², Friedmann Mór, Rosenfeld Nándor, Schlanger Gyula 1—1 m², (580.—). *Lunca (Biharlonka):* Klein Mór gyűjtés: Kupferstein Mór 20 m², Klein Mór 10 m², Kovács Béla 6 m², Reinsner Ede 4 m², Gárdos Ferencné 4 m², Izsák Albertné 2 m² (280.—). *Mercureacaculiu (Csikszereda):* Winkler Rally és Brüller Eszter gyűjtése: Herschdorfer Izsó 100.—, Stankó Zoltán 40.—, Smilovits, Katz Dávid, dr. Török Lipót, Stadler Izidor, Mandel Géza 20—20.—, Rosenhercz 18.—, Kanner Dóra, Popper Izidor, Winkler Mór, Berkovits B., Raffael Andor, Ábrahám B., Hans K., Hans R., Rosenberg R., Révai Pál 10—10.—, kisebb gyűjtések 3150 lei (38950). *Nadlac (Nagyalak):* Grossmann Dezső és tsai tanulók gyűjtése 65750 lei. *Cena de jos (Alsófalva):* Salamon Adolf gyűjtése: Salamon Bözsi, Salamon-leányok 5—5 m², N. N. 40 m², özv. Stein Dávidné, Ábrahám Codikné 2—2 m² (95.—). *Orasulnou (Avasujváros):* *Herskovics Ilonka gyűjtése:* Lázár Sándor megbold. Lázár Mátyásné Herskovics Fanny nevére 2 m², Löw Lajos 2 m², Lázár István Szatmár, Lázár László, Lázár Endre Seini, Lázár Mátyás Seini, Lázár Sándorné, Hirsch Pepi Seini, Herskovits Irénke, Herskovits Nándor, Herskovits Ilus, Gancza Gyula, Gancza Etel, Grünfeld Fanny, Neumann Mórné, Lázár Sándor 1—1 m² (85.—). *Targul-Mures:* Deutsch Salamonné 20.— lei.

A Szatmári Cionista Szervezet IV. Barkochba nachlaja
A Debora Leányegyesület által rendezett virágnap jövedelméből 7000 lei. 14.875.—
Értékcikkek
Cluj: Noszin Rózsika 20.— lei. 20.—
A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája

A Szatmári Cionista Szervezet IV. Barkochba nachlaja
A Debora Leányegyesület által rendezett virágnap jövedelméből 7000 lei. 14.875.—
Értékcikkek
Cluj: Noszin Rózsika 20.— lei. 20.—
A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája

A Szatmári Cionista Szervezet IV. Barkochba nachlaja
A Debora Leányegyesület által rendezett virágnap jövedelméből 7000 lei. 14.875.—
Értékcikkek
Cluj: Noszin Rózsika 20.— lei. 20.—
A Zsidó Nemzeti Alap Erdélyrészi Irodája

SZINHÁZ - MŰVÉSZET
Passiójáték a Magyar Színházban. Feltűnően gyér számu közönség előtt mutatta be a Magyar Színház Fuchs György passiójátékát, a Krisztust. Vasárnap este is premierbelle volt, de a premierek megszokott közönségszinte teljesen hiányzott, a páholyok üresen távoztak és a földszinten is egész sorok maradtak üresen. Lehet, hogy a napi viszonyokban kell az okot keresni, de lehet az is, hogy a közönség részvétele magának a passiójátéknak szól. A darabról sok szépet és jót nem is igen lehet mondani. Primitív szín-

játéknak túlságosan tendencia-dráma ize van, drámának viszont túlságosan primitív. Amit színrehoz, azt a szerző az evangéliumok nyomán írta meg, a fordító azonban az evangélium szép, archaisztikus nyelve helyett sokszor bántóan modern kifejezésmódot használ. Táray Jézus szerepében szép zsidó ifjút ábrázolt, de felfogásából hiányzott az evangéliumok és a Munkácsy-képek kemény forradalmi Jézusa. Alakításával azonban így is dicséretet nyújtott. A passiójáték igénybe vette a színház majdnem minden művészt, akik — amennyire a darab kereteiben ez éppen lehetséges volt, — mindannyian jók voltak. (g.)

Heti műsor:

Kedd: Játék. (Ujdonság először. Premier-helyárakkal. Premieré bérlet 40 szám. Jegyek sorozat számát 315.)
Szerda: Játék. (2-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 112. sz. A. Jegyek sorozat száma: 316.)
Csütörtök: Faust. (Opera helyárakkal. Premier- és opera bérlet 41. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Jegyek sorozat száma 317.)
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Bajadér. (Kezdeté 8 órákor. Rendes helyárakkal. 12-edszor. Odette-Kolbay, Radjami-Virág, Mariette-Neményi, Napoleon-Berky, Fülöp-Izsó, Pimpinette-Leövey. Napi bérlet 113 szám B. Jegyek sorozat száma: 318.)
Vasárnap d. u. 3 órákor Hőfőherce és a 7 törpe. (Gyermek-előadás olcsó helyárakkal. Jegyek sorozat száma 319.)
Vasárnap este 7 órákor: Csókonszerzett vőlegény. (Repriz, T. Belezna Margit föllépésével. Premier-helyárakkal. Bérletszűnetben. Jegyek sorozat száma 320.)
Vasárnap 10 és fél órákor: Tatárjárás. (Sümegi Ödön föllépésével. Rendes helyárakkal. Jegyek sorozat száma: 321.)
* Hétfő fél 8 órákor: Bajadér (13 adszor. Bérletszűnetben. Premieré helyárakkal. Odette-Kolbay, Radjami-Réthely, Marietta-Somogyi, Napoleon-Ekecs, Fülöp-Leövey, Pimpinette-Izsó. Jegyek sorozat száma 323.)
* Hétfő d. u. 3 órákor: Gyurkovics lányok. (Rendes helyárakkal. Jegyek sorozat száma 322.)

Mozgók műsora:

Egyetem mozgóban: Csak két napig (kedden és szerdán) látható már az Egyetem-mozgóban az idei évad egyik legvonzóbb s legszenzációsabb film-ujdonsága a Vasutkirály.
Uránia mozgóban: Kolozsvár közönségét ismét lázba hozta a Szent gyűlölet c. grandiózus keleti látványosság, amely két részben látható az Urániában. Az első rész hétfőn és kedden, a második rész szerdán és csütörtökön. Ehez hasonló filmsodát alig produkált meg a technika.
Apollo mozgóban: A Főtéri Apollóban kedden utóljára látható az Elvált asszony c. finom, amelllett rendkívül érdekesítő társadalmi dráma, a Nordsik filmgyár alkotása. Szerdán és csütörtökön igazi világszenzációja lesz az Apollonak: A Cajeni rab-ot, Victor Hugó világhírű megfilmesített regényét fogják bemutatni.

Hirdetés

Egy jól bevezetett műszaki és elektrotechnikai üzlethez
társ kerestetik.

Az üzlet egyedül van cca 40 gyár rayonjában, jól megy. Szükséges tőke lei 200.000-tól felfelé. Bővebbet: Radio Reclama Romania-nál, Cluj, str. Reg. Maria 34

5355

BERSON
GUMMISAROK és GUMMITALP
Olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

1504
Lel
Kabát covercotskelme 182.—
Csikos aljszövet 140.—
Gyapju szövetek minden színben 145.—
I-a Kelengye vászon 36.—

HELLER, WEISZ és MOLNÁR
divatárúházában
Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferd. 6

Slovits és Izrael
festészeti műterme 5360
Cluj, strada Barițiu (volt Malom-utca) 12 sz.

Ismeri Ön
már a
DIANA
sósorszesz
1498

grandiózus hatását? Minden egészséges és minden beteg igazolhatja, hogy az elképzelhető legjobb siker csak **DIANA sósorszesz** használatával érhető el.

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár
PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20
Készíti a legjobb tükroket és butor-üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

Kötött, szövött és norinbergi áruk nagy-kereskedése Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér
Schönberger, Spitz & Co.
1352

UJ! ÜVEGÜZLET UJ!

A helybeli és vidéki vásárlóközönség szíves figyelmébe!

AUSLÄNDER RUDOLF

üveg, porcellán és lámpa-üzletét megnyitotta. oo

porcellán és fajansz tányér, sültés tálak, vizes, boros, pálinkás poharak, demyonok, táblaüveg stb. a legelőnyösebb beszerzési forrása en-oo gross endetail. oo Cluj, Calea Reg. Ferdinand 37 sz., az Uránia palota mellett oo

של פדה

Viszonteladónak árkedvezmény

ארטה כשר

Viszonteladónak árkedvezmény

כשר כשר כשר

szalámi

כשר כשר

Naponta kapható frissen készült mindennemű

felvágottak és virsli

o o Ugyanott állandóan frissen vágott o o

Arjegyék és kivánatra ingyen

liba

Arjegyék és kivánatra ingyen

és frissen sürt libaszir kapható
Szalámigyár R.-T.
Cluj, Malom-utca 8. 1455

ORIENT
Általános Biztosító
R.-T. Oradea-Mare
(Nagyvárad)

ELFOGAD:
élet, tűz, betörés, üveg, szállítvány, baleset, szavatosság és féghiztosítást a legolcsóbb díjak és előnyös feltételek mellett

Vezérképviselőt:
Cluj-Kolozsvár, str. Radu (Booskay-utca) 9. sz. Kartelen kívül!

Legolcsóbb beszerzési forrás!

VADÁSZ & Co.
villamossági és vízvezeték szerelési vállalat

Villamos főzőedények, rechaud-ok, vasalók, hajsütővasmelegítők, kávéfőzők és kenyérpírók, interurbán asztali telefonok, telefon központok, házi telefon és csengőberendezések, csillárok, asztali és éjjeliszekrénylámpák, irodai lámpák, selyemernyők, Tungram és Metallum izzólámpák, porszívógép, fali és asztali ventilátorok, fürdőszoba, mosdó-és klozetberendezések. 1483

Telefon 2-14 üzlet
" 3-84 üzemiroda

פדה של Füszeráru
jutányosan
HALA DE COLONIALA FÜSZERCSARNOK-BAN
Cluj, Str. Londrei, Hoszu-u. 1. alatt
kapható
Telefon interurban 1476 sz.

! Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és rővid áru háza
Feuerstein J.
Cluj, str. Regina Maria 12. 1466

Irodaberendezések
Kopenetz gépzemű asztalosműhelyében olcsón szerezhetők be
Cluj, Honvéd-utca 92

BLUMENFELD & SIMON R. T.
bor, szesz, nagykereskedés, likőr- és rumgyár
CLUJ, STRADA JULIU MARIU ZZ.
(v. Szentegyház-u.)
AJANLJA: saját főzésű húsvétli szifvortum, seprő, cognacjait és likőreit, valamint kitűnő minőségű húsvétli fajborait. 1509

Telefon 81. **Ládagyár** Telefon 81.
Mindennemű ládákat és fadóborokat összeszegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1381
Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernauji (volt Kajántói-ut) 1 szám

Uj üzlet! **Uj üzlet!** 1515

gar. 400 yardos olasz cérná és pamutgyár gyári lerakata és vezérképviselőte Nagyrománia részére.

Serényi Desideriu
nagyváradai fióküzlete
Zöldfa-utca

Központ: Timișoara
Fióküzlet: Oradea-Mare

N. é. hölgyközönség figyelmébe ajánlom újonnan fényesen átalakított női
Kalapszalómat
Párisi modellek megérkeztek. Átalakításokat hozott kelméből is jutányosan vállalunk. Gyászkalapok 3 óra alatt készülnek
Moskovits Rózsika
(Aubon Marche)
Cluj, Str. Memorandului (v. Unió-utca) 9. 1427
Masamod cikkek gyári áron oo

Uri és női divatcikkek
legolcsóbban a **HAJNAL ÁRUHÁZBAN**
Cal. Regele Ferd. (Wesselényi-u.) 1. szerezhetők be. 5342

Szántó és Komlós
férfi-, fiu- és gyermekruhatélepe ARAD, Színház épület

פדה של füszer és italok
kaphatók
Spéter Mózes Cluj, Széchenyi-tér 12 sz. 5355

Aba Schneer Sohn
Manifatura Engros
legolcsóbb bevásárlási forrás
Bucuresti, str. Baratiei No. 36

HAMBURG-AMERIKA vonal
együttes szolgálat az **United American Lines Inc.-al**
vezérügynöksége
Lazar H. Lazarovitz
Timișoara: str. Mercy 2
Bucuresti: Calea Grivitei 183
Csernovitz: Rathausstrasse 9
Sighișoara: Piața Unirii 34

Indulás Hamburgból Newyorkba:
Bayern március 29.
Mount Clay április 5
Thüringia április 12
Reliance április 17
Mount Carroll április 19
Hansa április 26
Mount Clinton május 3
Bayern május 10
Reliance május 15
Mount Clay május 17
Thüringia május 24
Resoluste május 29 1526

Engros
Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg, lámpanyiség
AUSLÄ
Cluj, (Széchenyi-utca)

10.000 Z
Eisenst
cégek (Deák) gyermekkosztályok nagy

ÉKSZ
Sürgős Cluj, Strada Ékszerár

VESZ: legmárban minden arany és ezüst
Gyárt és elad

Zsák sine
Havas D

Legolcsóbb fest, tisztít

férfi diva

Zsák
Vétel!
Kölcsönintézet saját cégjelzésű Timișoara, II Piac Timișoara-Fabric

Allandó
Megérke
Vasárnap de
Cale

Engros **Endefail**

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

lámpaáruk bármilyen mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 39. Telefon 954 1353

KALAP! **KALPA!**

Husvétli alkalmi kalapvétele!

A. Hoff & Co.

Tegyen egy próbát

a Piata Unirii 17 szám alatt megnyílt új kalap- és férfi-divatüzletben és meg fog győződni, hogy sehol jobb és olcsóbb árut nem kaphat

KALAP! **KALAP!**

10.000 zsák márványgolyó

érkezett 1358

Eisenstädter Fülöp és Tsa

cégnek Cluj, str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13. Gummi labda, gyermekkosci, nürnbergi és galanterie cikkek nagyban is állandóan kaphatók.

Hercules

gyermek-kocsi-gyár

modelljeinek gyári lerakata:

Szentegyház-u. 8

Viszonteladóknek előnyárak!

Gyermek-kocsik

BABY

kelengyék,

Tetra áruk!

Gyári árak!

1456 Lloyd 1208

Vidékre gyermek-kocsi-árjegyzék díjtalanul

ÉKSZERÁRUGYÁR

Sürgöncym JUVARE Cluj

Cluj, Strada Xenophon (volt Szappan-utca)

Ékszerárugyár és nagykereskedés 1368

VSZ: legmagasabb árban mindennemű arany és ezüstöt

VÁLLAL: mindennemű brilliáns munkát, javítást és alakítást

Gyárt és elad mindennemű ékszerárúkat

Vésnöki műterem. Fogászati arany és forrasztó. Arany és ezüst huzalok és lemezek. Csak viszonteladók részére!

UJABB KÜLFÖLDI ÁRUSZÁLLITMANYAINK

a tavaszi idény különlegességeivel megérkeztek!

NUSSBAUM TESTVÉREK

TG.-MUREŞ MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Csak viszonteladóknek árusítunk!

Zsák, Ponyva

Havas Dezső Timişoara.

Legelőnyösebben fest, tisztít az

UNIO

gőzmosógép

Cluj, C. Reg. Ferd. 133

Sándor

férfidivatkülönlegességek

Zsák, Ponyva

Vétel! 1424 Eladás!

Kétszínűtűzet javítóhely saját cégjelzésű berendezéssel

Albala Izsó

Timişoara, II Piata Traian 2. Sürgöncym: Albala, Timişoara-Fabrica. Interurban telefon: 60 sz.

Tavaszi férfidivatkülönlegességeken

Ujdonságok érkeztek

a Kalapkirályhoz Piata Unirii 24

Allandó kiállítás legújabb párisi, bécsi tavaszi és nyári női modellkabátokban **Diamantstein és Moskovics divatáruházában** Főpostával szemben Cal. Reg. Ferd. 25.

Megérkeztek !! 1468 Lloyd 1410 Tavaszi női kabátmodell ujdonságok! **Megérkeztek !!**

Vasárnap délután divatkiállítás! **BAUMZWEIG** női és férfi konfekció üzletébe Calea Regele Ferdinand 34 Uránia mozgóval szemben

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1 lei. — Vastagabb betűvel szedett szavak 2 lei. — Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 10 lei. Jelleges hirdetésre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Köser házikoszt kapható kihordásra is. Trefort u. 25 Burgerné. 5358

Rabbinatusi megbízott felügyeletével gyártott finom ételolaj sel peszach kapható péntek estig. Olajgyár, állatvásártér. 5354

Perfekt gyors és gépinót keresünk. Uj Kelet kiadóhivatala.

Eladók: Kisbirtok Kolozsvárt 3 szobás lakással 400,000.— Szamosújváron 30 hold 150,000.— Adámoson 97 hold és 3 hold belsőség. Csucsán két ház 80000.— és 175000.— Buknyán, Cluj Főter 10. 5357

Nagyobb mennyiségű prima minőségű hegyi széna ab vasút állomás eladó. Cim. Ercmann Adolf Katona jud. Cejogna. 5351

Főkönyvelő elsőrangú munkaerő diszpozitív és mérlegképes 18 éves gyakorlatl bármely szakmában megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket „Perfekt” jelige alatt kiadó közvetit. 5356

Románul tudó könyvelő és levelező kerestetik. Pályázatok „Jövő” jelige alatt a kiadóba címzendők. 5322

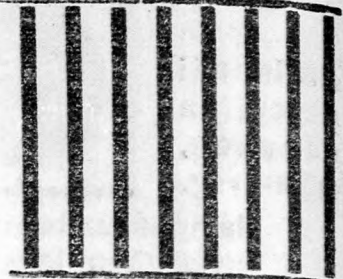
שאלמיט Szalámit postán utánvét mellett pontosan szállít Winkler Mó: szalámigyára

Cluj, Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39 sz. Tel. 12-90. Árjegyzék és kívánatra ingyen

Агъаг  с Вегъиіар Rt. Szatmár

Gy rt: b renyv t, csontenyv t, csontszirt, műtrágyát, szappant, kocsiken cs t, g pszirt, téglát stb. Vesz: csontot, száraz és vizes husl st, nyers és olvasztott f ggyut

Sz rme és szőnyeg molyk r elleni meg v s t és sz nyegeket vacuum cleanerrel való portalanítását vállalja

D RI LAJOS
sz csmester

Cluj, str. Memorandului 3. (Unio-utca)
Telefonszám 12-12

Mindenki legszivesebben

Kapható:
Fi krakt r Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi - u.)

TURUL CIP T

visel, meri az elegáns, tartos és jutányos

UJ ÜZLET!

Tisztellettal értesitem a n. b. vevőközönséget, hogy üzletemet megnagyobbitva P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34 sz. alatt is uj engros és detail üzletet nyitottam.

Midőn ezt becses tudom sokra hozom, egyben azt is kozl m, hogy ugy mint a multban, a jövőben is azon leszek, hogy minden tekintetben t. vevőimet a legpontosabban és előnyös árak mellett szolgáljam ki.

Kérve további becses pártfogásukat, maradok

kiváló tisztelettel

Telefon interurban 6-87.

1519.

SAMOIL NOSZIN.

KADIMA-NYOMDA

az erdélyi zsidóság közintézmény jellegével biró vállalata

Cluj,

Strada
Baron L. Pop
No. 10.

Mindennem  kereskedelmi és hivatalos nyomtatványt, időszaki folyoiratokat, meghiv kat, névjegyeket szépen, izlésesen, olcsón és a leggyorsabban készit

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

Szombaton és zsidó ünnepeken zárva

B rmit y terjedelmű heber nyomtatvány készítését is vállalja

A legdusabban felszerelt heber nyomda egész Erdélyben!

SZERKESZTŐ
HIVATAL

Cluj, Kolozs L. Pop (B)

Az „UJ KELET”

Szerkesztő
hivatal
Zs. N. Sz.

A kézirat
szerkesztés
sendők. K.
adu

VI. évfolyam

Meghirdetés

Hatvan...
isteni Sára...
Egnap est...
színházba...
fejerte utó...
szerepe, a...
ial végző...
Bernhardt...
az ősanya...
aludt el. N...
megszolgál...
alatt hany...
kinoktól!...
dokló győ...
szőr. Hogy...
a millióny...
vedte az é...
lényege, k...
vászonnak...
a halálát...
bizonyossá...
elő állni.

Erős...
nok akarat...
nek át kell...
son a szab...
nyeri a tra...
Iphigenia...
a sikert. D...
Vár egy-k...
be milliók...
ajkára ker...
Még el Ra...
megvan a...
nak És lát...
benne csy...
beriség. O...
gén maga...
siró-f j   l...
hezitáló  ...
született H...
emberré fo...
  hordozza...
tragikus,  ...
Egy világ...
s ahogy  ...
denki.

Zsidó...
Közben E...
A lába el ...
kereket  ...
szalad  t...
lyen olyan...
Amput lj k...
buesut mor...
tuma és a...
is verhet ...
kell, csak...
keresztül f...
S a nyor...
tudja több...
se tudni r...
k kon van...
hatatlan, m...
hez kötve...
ember, a t...
 s lelkeket...
Akine...
felé, élete